

Demokracia në Veprim
Demokratija na Delu
Democracy in Action

IZVEŠTAJ O POSMATRANJU PREVREMENIH IZBORA ZA SKUPŠTINU KOSOVA

IZBORNI
INTEGRITET 2025

28. decembar 2025.

IZVEŠTAJ O POSMATRANJU PREVREMENIH IZBORA ZA SKUPŠTINU KOSOVA

DEMOKRATIJA NA DELU

28. DECEMBAR 2025.

SADRŽAJ

IZVRŠNI SAŽETAK	6
1. MISIJA I METODOLOGIJA DND-A	9
2. POLITIČKI KONTEKST	10
3. PRAVNI OKVIR	11
4. ADMINISTRIRANJE IZBORA	13
4.1. Rad Centralne izborne komisije	13
4.2. Opštinske izborne komisije i birački odbori	15
4.3. Rad u Opštinskim centrima za brojanje	15
4.4. Rad u Centru za brojanje i rezultate	16
4.5. Sertifikacija političkih subjekata i njihovih kandidata	17
4.6. Sertifikacija biračkog spiska i Služba za birače	17
4.7. Glasanje van Kosova	24
5. IZBORNA KAMPANJA	25
6. POSMATRANJE IZBORA	26
7. DAN IZBORA	27
8. REZULTATI I POSTIZBORNI PROCES	29
9. IZBORNA PRAVDA	38
PREPORUKE	44
I. Strukturna reforma izbornog sistema	44
II. Opšti pravni okvir i institucionalni model	45
III. Integritet i izborna administracija	45
Lista birača	46
Glasanje van zemlje:	46
IV. Izborna kampanja	47
Finansiranje političkih subjekata tokom kampanje	47
V. Rodna zastupljenost	48
VI. Izborna pravda	48
Prilog 1: Sertifikovani rezultati izbora i raspodela mandata po političkim subjektima	49

Copyright ©2026. Demokratija na Delu (DnD).

Misija domaćeg posmatranja izbora organizacije Demokratija na Delu (DnD) podržana je od strane Ambasade Švajcarske, kao i Ambasade Švedske na Kosovu. Stavovi, nalazi i preporuke izneseni u ovom izveštaju predstavljaju odgovornost organizacije Demokratija na Delu i ne odražavaju nužno stavove donatora.

Demokratija na Delu
Ulica „Bajram Kelmendi“ br. 239
10 000 Priština, Kosovo
Tel: +383 (0) 38 248 038

www.demokracianeveprim.org

IZVRŠNI SAŽETAK

Koalicija domaćih organizacija za posmatranje izbora, Demokratija na Delu (DnD), ocenjuje da su prevremeni parlamentarni izbori održani 28. decembra 2025. godine u najvećoj meri sprovedeni u skladu sa demokratskim standardima za slobodne i konkurentne izbore. Ipak, postizborna faza pokazala je ozbiljne nedostatke u vezi sa administriranjem preferencijalnih glasova kandidata.

Odluka o potpunom ponovnom prebrojavanju glasova na nivou cele zemlje, doneta nakon utvrđivanja masovnih odstupanja u prebrojavanju glasova kandidata, predstavlja najznačajniji razvoj događaja u ovom izbornom procesu. Iako je ponovno prebrojavanje obnovilo tehnički integritet konačnog rezultata i nije dovelo do suštinskih promena u raspodeli mandata između političkih subjekata, obim korekcija — sa ukupno više od 240 hiljada preferencijalnih glasova — značajno je uticao na percepciju javnosti o pouzdanosti izborne administracije. Transparentnost procesa ponovnog prebrojavanja u Centru za brojanje i rezultate, uključujući direktan prenos i detaljno objavljivanje podataka, doprinela je stabilizaciji situacije i konsolidaciji konačnih rezultata. Proces je istovremeno bio obeležen produženim trajanjem — 34 dana od dana izbora do objavljivanja konačnih rezultata, odnosno ukupno 44 dana do njihove sertifikacije od strane Centralne izborne komisije (CIK).

Ukupno upravljanje izbornim procesom bilo je u osnovi stabilno i pretežno pozitivno, iako praćeno određenim institucionalnim, proceduralnim i političkim izazovima koji su u pojedinim slučajevima uticali na kvalitet administriranja i na javnu percepciju procesa.

Proces glasanja na dan izbora odvijao se uglavnom u mirnoj i demokratskoj atmosferi, bez ozbiljnih bezbednosnih incidenata koji bi mogli ugroziti integritet izbora. Izlaznost birača bila je relativno visoka, dok je većina nepravilnosti koje su evidentirali posmatrači DnD-a bila proceduralne prirode i nije uticala na ukupni izborni rezultat.

Identifikacija birača uglavnom je sprovedena u skladu sa pravilima, dok je glasanje uz asistenciju zabeležilo značajan pad u poređenju sa prethodnim izbornim ciklusima. Slučajevi narušavanja tajnosti glasanja i fotografisanja glasačkih listića ostali su izolovani. Brzo objavljivanje preliminarne rezultata od strane CIK-a i njihovo prihvatanje od strane glavnih političkih subjekata doprineli su očuvanju postizborne stabilnosti.

Učinak Centralne izborne komisije tokom ovih izbora pokazuje kontrast između urednog administriranja u priprema fazi i ozbiljnih izazova u postizbornom periodu. Tokom predizbornog perioda i na dan izbora, CIK je — uz podršku Sekretarijata — obezbedio zadovoljavajući nivo transparentnosti i javnog izveštavanja, uključujući objavljivanje preliminarne rezultata.

Proces donošenja odluka bio je uglavnom zasnovan na konsenzusu u tehničkim pitanjima, iako su osetljive teme, poput glasanja van zemlje, sertifikacije i sastava izbornih tela, bile praćene političkim sukobima koji su često prevazilazili administrativnu prirodu odlučivanja. Postizborna faza predstavljala je najkritičniji deo procesa, nakon otkrivanja masovnih odstupanja u prebrojavanju preferencijalnih glasova kandidata, što je dovelo do potpunog ponovnog prebrojavanja na nivou države i ukazalo na slabosti u organizaciji, obuci i nadzoru procesa brojanja. Transparentnost ponovnog prebrojavanja u Centru za brojanje i rezultate — uključujući prenos uživo i objavljivanje podataka — doprinela je stabilizaciji situacije i konsolidaciji rezultata, koji su formalizovani jednoglasnom sertifikacijom CIK-a 9. februara 2026. godine, nakon razmatranja žalbi pred Izbornim panelom za žalbe i predstavke (IPŽP) i Vrhovnim sudom.

Proces sertifikacije političkih subjekata ponovo je bio praćen nezakonitim odlukama CIK-a. Početno odbijanje sertifikacije Srpske liste, uprkos ispunjavanju zakonskih kriterijuma, ispravljeno je tek nakon intervencije Izbornog panela za žalbe i predstavke i Vrhovnog suda. Ovaj slučaj pokazao je uticaj političkih razmatranja na

administrativno odlučivanje i narušio poverenje u institucionalnu nezavisnost CIK-a.

Izborna kampanja odvijala se u mirnom okruženju bez ozbiljnih bezbednosnih incidenata, ali ju je karakterisao slabiji entuzijazam i značajno variranje u nivou učešća među političkim subjektima i organizovanim oblicima aktivnosti, sa fokusom uglavnom na urbane centre i zatvorene prostore. Kampanja je bila izrazito personalizovana i centralizovana oko partijskih lidera, čime je smanjen prostor za individualnu vidljivost i političku artikulaciju kandidata za poslanike.

Međutim, ravnopravnost izborne utakmice bila je narušena upotrebom javnih resursa u izborne svrhe. Odluka Vlade o dodeli finansijskih beneficija određenim kategorijama građana svega nekoliko dana pre izbora stvorila je percepciju intervencije izvršne vlasti u izbornu okruženje. Iako takve mere mogu imati socijalno opravdanje ili predstavljati praksu iz prethodnih godina, vreme njihovog usvajanja i način javne komunikacije doveli su u pitanje princip ravnopravnosti izborne konkurencije i zamaglili granicu između državne funkcije i partijskog interesa.

Rodna zastupljenost tokom kampanje i na izbornim listama ostala je uglavnom formalna. Žene su bile nedovoljno zastupljene kao govornice na kampanjskim događajima, a nijedan politički subjekt nije prevazišao zakonski minimum od 30–35% zastupljenosti žena na izbornim listama, što ukazuje na nedostatak političke volje za stvarno osnaživanje žena u politici.

Politički diskurs tokom kampanje bio je uopšteno umereniji u poređenju sa prethodnim izbornim procesima. IPŽP je razmatrao relativno ograničen broj žalbi i nije zabeležen nijedan sankcionisan slučaj upotrebe zapaljivog ili govora mržnje. Ipak, izrečene su značajne novčane kazne zbog kršenja pravila kampanje, posebno u vezi sa postavljanjem izbornog materijala na javnim površinama i korišćenjem javnih resursa u izborne svrhe.

Glasanje van Kosova predstavljalo je jedan od osetljivijih segmenata ovih izbora. Interesovanje birača iz dijas-pore bilo je visoko, posebno u glasanju u ambasadama, gde je zabeležena izlaznost veća od 84%. Ipak, glasanje putem pošte bilo je praćeno logističkim izazovima i zabrinutostima u vezi sa bezbednošću i institucionalnim nadzorom.

Birački spisak i dalje ostaje strukturno problematično pitanje. Iako je CIK preduzeo korake ka njegovom čišćenju i verifikaciji, ukupan broj registrovanih birača i dalje je znatno veći od rezidentnog stanovništva Kosova, što narušava poverenje javnosti u tačnost biračkog spiska.

Institucije nadležne za izbornu pravdu — Izborni panel za žalbe i predstavke i Vrhovni sud — postupale su profesionalno i u skladu sa zakonskim rokovima prilikom rešavanja izbornih sporova. Izbornu pravdu karakterisao je relativno mali broj žalbi i odsustvo sporova koji bi mogli ugroziti institucionalnu stabilnost procesa. Njihove odluke doprinele su očuvanju proceduralnog integriteta i ispravljanju osporenih administrativnih odluka, obezbeđujući zaštitu izbornih prava i jednaku primenu pravila.

Izbore je posmatrao veliki broj posmatrača. Ukupno je CIK akreditovao više od 19.000 posmatrača, od kojih je većina pripadala političkim subjektima. Široko prisustvo posmatrača doprinelo je transparentnosti procesa, posebno na dan izbora, dok je u kasnijim fazama — naročito tokom brojanja glasova kandidata u opštinskim centrima za brojanje — prisustvo i pokrivenost procesa od strane posmatrača bilo ograničenije, a u pojedinim slučajevima minimalno. Uloga nezavisnog domaćeg posmatranja ostaje ključna za objektivnu procenu izbornog procesa.

Centralna izborna komisija ostvarila je napredak u oblasti javnog informisanja kroz sprovođenje sveobuhvatnih kampanja informisanja i edukacije birača, pružajući detaljne materijale o gotovo svim fazama i operacijama izbornog procesa. Intenzivnije korišćenje društvenih mreža i digitalnih platformi povećalo je vidl-

jivost i dostupnost informacija građanima, što predstavlja vidljivo unapređenje u odnosu na prethodne izborne cikluse. Ipak, dalji razvoj kreativnijih formata prilagođenih savremenim trendovima digitalne komunikacije mogao bi dodatno unaprediti interakciju i efikasnost ovih kampanja.

1. MISIJA I METODOLOGIJA DND-A

Demokratija na Delu (DnD) je koalicija organizacija civilnog društva koji promoviše slobodne i poštene izbore na Kosovu kroz sistematsko posmatranje izbornih procesa, edukaciju birača i zagovaranje izbornih reformi.

Tokom prevremenih parlamentarnih izbora održanih 28. decembra 2025. godine, DnD je sproveo posmatračku misiju sa ciljem pružanja nezavisne, profesionalne i sveobuhvatne procene izbornog procesa, sa posebnim fokusom na dan izbora i period razmatranja izbornih žalbi.

Posmatračka misija bila je zasnovana na angažovanju oko 700 obučених volontera. Posmatranje je obuhvatilo pripremni period izbora, dešavanja tokom izborne kampanje, dan glasanja i postizbornu fazu — prvenstveno ograničenu na rad u Centru za brojanje i rezultate (CBR), sa ciljem dokumentovanja pravilnosti procedura i ukupnog funkcionisanja izbornih institucija.

DnD je pratio tok izborne kampanje kroz analitičko praćenje javnih aktivnosti, političkog diskursa i praksi političkih subjekata, sa ciljem identifikovanja ključnih trendova i pitanja koja utiču na kvalitet izborne konkurencije. Paralelno, misija je kontinuirano pratila sednice Centralne izborne komisije (CIK), u okviru posmatranja administriranja izbora.

Na dan izbora, više od 600 volontera bilo je angažovano na terenu. Od toga je 500 posmatrača bilo raspoređeno na biračkim mestima prema metodologiji paralelnog prebrojavanja glasova (Parallel Vote Tabulation – PVT), međunarodno priznatoj metodologiji zasnovanoj na statistički validiranom uzorku. Ovakav pristup omogućio je DnD-u da obezbedi pouzdane podatke o toku glasanja i samim preliminarnim rezultatima. Oko 50 posmatrača angažovanih kao mobilni timovi pratilo je opštu atmosferu u i oko biračkih centara, dok je dodatnih približno 50 volontera radilo u Data centru, gde su

izveštaji sa terena prikupljeni, obrađivani i analizirani u realnom vremenu.

Nakon dana izbora, DnD je nastavio aktivnosti posmatranja, iako sa ograničenim obimom i kapacitetima. Organizacija je pratila i analizirala rad Centra za brojanje i rezultate (CBR), kako kroz povremeno fizičko prisustvo, tako i putem daljinske analize podataka i zvaničnih saopštenja. Istovremeno, pravni tim DnD-a pratio je proces izborne pravde, nadgledajući postupanje po žalbama pred Izbornim panelom za žalbe i predstavke (IPŽP) i Vrhovnim sudom.

Detaljni nalazi posmatranja pre, tokom i nakon dana izbora predstavljeni su u ovom završnom izveštaju, koji ima za cilj da pruži sveobuhvatnu analizu izbornog procesa i doprinese njegovom unapređenju u budućnosti. Metodologija koju je primenio DnD u skladu je sa međunarodnim standardima za posmatranje demokratskih izbora i principima nepristrasnosti, transparentnosti i profesionalizma.

2. POLITIČKI KONTEKST

Prevremeni parlamentarni izbori održani 28. decembra 2025. godine sprovedeni su u kontekstu duboke političke i institucionalne krize koja je usledila nakon redovnih parlamentarnih izbora održanih 9. februara 2025. godine. Gotovo deset meseci nakon tih izbora, Kosovo je ostalo bez formirane nove vlade, usled fragmentisanog sastava parlamenta i nemogućnosti političkih subjekata da obezbede potrebnu većinu za konstituisanje institucija.

Rezultat februarskih izbora doveo je do fragmentiranog saziva Skupštine, u kojem nijedan politički subjekt nije uspeo da obezbedi potrebnih 61 glas za formiranje vlade. Pokušaji uspostavljanja vladajuće koalicije više puta su propali, dok je izostanak konsenzusa oko izbora predsednika Skupštine — kao ustavnog preduslova za formiranje izvršne vlasti — produžio institucionalnu blokadu na više meseci. Ni intervencije Ustavnog suda nisu uspele da proizvedu održivo funkcionalno rešenje, ostavljajući zemlju u stanju kontinuirane institucionalne neizvesnosti.

Ova situacija direktno je uticala na pogoršanje političke klime i povećanje polarizacije među glavnim političkim akterima. Javni diskurs bio je obeležen međusobnim optužbama o odgovornosti za blokadu, dok je institucionalna komunikacija između političkih aktera značajno oslabljena. Takva dinamika doprinela je padu poverenja građana u predstavničke institucije i u politički proces u celini.

Institucionalna blokada imala je konkretne posledice po funkcionisanje države. Zakonodavna aktivnost bila je gotovo paralizovana, usvajanje budžeta je kasnilo, dok je više međunarodnih sporazuma od finansijskog i razvojnog značaja ostalo neratifikovano. Nemogućnost donošenja strateških odluka uticala je na sposobnost Kosova da koristi mehanizme podrške međunarodnih partnera i da ispunjava svoje obaveze u okviru integracionih procesa.

Na međunarodnom planu, unutrašnja institucionalna kriza poklopila se sa pojačanim diplomatskim pritiskom za napredak dijaloga sa Srbijom i sprovođenje sporazuma postignutih uz posredovanje Evropske unije. Odsustvo vlade sa punim mandatom ograničilo je pregovarački kapacitet institucija i dodatno pojačalo percepciju političke nestabilnosti zemlje na međunarodnoj sceni.

U tom kontekstu, izbori održani 28. decembra široko su percipirani kao ključni trenutak za obnovu institucionalne funkcionalnosti i političke stabilnosti. Javna i međunarodna očekivanja od ovog izbornog procesa bila su visoka, dok su njegov integritet i kredibilitet smatrani presudnim za ponovno uspostavljanje poverenja u demokratski sistem.

Iako su izbori iz februara 2025. godine bili uglavnom mirni i administrirani bez ozbiljnih bezbednosnih incidenata, oni su ukazali na niz strukturnih slabosti u izornoj administraciji i upravljanju postizbornim procesima. Ova pitanja ostala su uglavnom neadresirana u periodu između dva izborna ciklusa, čime je dodatno naglašena važnost nezavisnog domaćeg posmatranja. Imajući u vidu minimalno prisustvo međunarodnih posmatračkih misija, uloga organizovanog domaćeg posmatranja postala je još značajnija za obezbeđivanje transparentnosti, odgovornosti i javnog poverenja u izborni proces.

3. PRAVNI OKVIR

Pravni okvir koji uređuje parlamentarne izbore na Kosovu zasniva se na Ustavu Republike Kosovo, Zakonu o opštim izborima, Zakonu o finansiranju političkih subjekata, Krivičnom zakoniku i podzakonskim aktima koje je usvojila Centralna izborna komisija (CIK). Ovaj normativni okvir ima za cilj da obezbedi sprovođenje izbora u skladu sa demokratskim standardima, transparentnost izbornog procesa i integritet političkog predstavljanja.

Prevremeni parlamentarni izbori održani 28. decembra 2025. godine sprovedeni su na osnovu Zakona o opštim izborima, usvojenog u junu 2023. godine, kao i prethodnih izmena Zakona o finansiranju političkih subjekata iz 2022. godine. Ovi izbori predstavljali su drugi praktični test „izborne reforme“ iz 2023. godine i potvrdili su da je većina izazova uočenih tokom izbornog procesa u februaru 2025. ostala prisutna i na decembarskim izborima.

Izborni sistem na Kosovu ostaje proporcionalan sa otvorenim listama, pri čemu čitava teritorija predstavlja jednu izbornu jedinicu za svih 120 mesta u Skupštini. Od toga je 20 mesta zagarantovano za nevećinske zajednice — 10 za srpsku zajednicu i 10 za ostale zajednice. Za političke subjekte koji se takmiče za 100 opštih mandata primenjuje se izborni prag od 5%, dok se ovaj prag ne odnosi na subjekte koji konkurišu za garantovana mesta.

Uprkos očekivanjima o sveobuhvatnijoj izornoj reformi, izmene iz 2023. godine bile su uglavnom usmerene na tehničku i administrativnu reorganizaciju procesa, ostavljajući neadresiranim niz strukturnih pitanja povezanih sa integritetom izbora. Pored toga, pojedine izmene proizvele su direktne posledice u praksi, utičući na efikasnost, transparentnost i kredibilitet izbornog procesa.

Jedna od najznačajnijih promena odnosila se na proširenje mogućnosti glasanja van zemlje, kroz uvođenje fizičkog glasanja u diplomatsko-konzularnim

predstavništvima i glasanja poštom putem njihovih poštanskih sandučića. Ova novina imala je za cilj povećanje učešća dijaspore i smanjenje rizika od manipulacija u poštanskom glasanju. Međutim, praktična primena ovog modela tokom dva izborna procesa u istoj godini pokazala je da pravna i administrativna infrastruktura i dalje nije dovoljno razvijena da obezbedi potpuno standardizovan i jednako nadziran proces.

Druga izmena sa direktnim uticajem na administriranje izbora bila je ponovno uvođenje preferencijalnog glasanja za do deset kandidata. Iako je cilj ove promene bio proširenje izbora birača, u praksi je ona značajno povećala složenost procesa brojanja. Dodatno, premeštanje brojanja preferencijalnih glasova sa biračkih mesta u Opštinske centre za brojanje dovelo je do značajnih kašnjenja i smanjilo neposrednu transparentnost procesa. Izbori 2025. godine potvrdili su da ovaj model nije doneo dodatnu vrednost integritetu procesa, dok je istovremeno znatno produžio trajanje postizborne administracije.

Izmena mehanizma za razrešenje predsedavajućeg i članova CIK-a predstavlja još jedan element sa institucionalnim uticajem. Mogućnost da postupak razrešenja inicira dve trećine članova CIK-a imala je za cilj jačanje odgovornosti, ali je u praksi povećala percepciju unutrašnje politizacije institucije, a potencijalno i otežala pokretanje postupaka razrešenja u odsustvu potrebne većine glasova. U politički polarizovanom okruženju, ovakav mehanizam stvara potencijalni rizik od političkog pritiska na izbornu administraciju.

U oblasti finansiranja političkih subjekata, izmene iz 2022. godine ojačale su okvir finansijskog izveštavanja i transparentnosti. Ipak, efikasan nadzor troškova tokom izborne kampanje, posebno u digitalnom prostoru i na društvenim mrežama, i dalje predstavlja nerešen izazov. Postojeći pravni okvir ne obezbeđuje dovoljne mehanizme za kontrolu troškova u realnom vremenu, ostavljajući prostor za izbegavanje obaveza izveštavanja.

U pogledu rodne ravnopravnosti, nastavlja se primena zakonske kvote od 30% za manje zastupljeni pol na izbornim listama i prilikom raspodele mandata. Iako ovaj mehanizam garantuje minimalni nivo zastupljenosti, izbori 2025. godine pokazali su da on ostaje uglavnom formalan i da nije doveo do suštinskog napretka ka stvarnoj ravnopravnosti u političkom predstavljanju.

Sveukupno, iskustvo dva izborna procesa održana tokom 2025. godine potvrdilo je da izmene izbornog zakonodavstva iz 2023. nisu adresirale temeljne nedostatke sistema. Naprotiv, pojedine usvojene izmene stvorile su nove operative i institucionalne izazove. Većina problema uočenih u izornoj administraciji, brojanju glasova i postizbornom procesu direktno je povezana sa dizajnom poslednjih zakonodavnih promena, što dodatno naglašava potrebu za dubljom i sveobuhvatnijom revizijom izbornog pravnog okvira.

4. ADMINISTRIRANJE IZBORA

Na osnovu važećih ustavnih i zakonskih odredbi, organ nadležan za pripremu, nadzor, upravljanje i verifikaciju svih aktivnosti povezanih sa izbornim procesom, kao i za objavljivanje rezultata, jeste Centralna izborna komisija (CIK). U vršenju svojih nadležnosti, CIK se oslanja na Sekretarijat CIK-a, kao profesionalnu i administrativnu strukturu odgovornu za tehničku implementaciju donetih odluka.

Na lokalnom nivou, administriranje izbora sprovodi se putem Opštinskih izbornih komisija (OIK), uspostavljenih u svih 38 opština na Kosovu, dok se na dan izbora proces upravlja preko biračkih odbora, sastavljenih od pet do sedam članova.

Opštinski centri za brojanje (OCB) služe kao lokacije za prijem izbornog materijala, verifikaciju glasova političkih subjekata i brojanje glasova kandidata. Oni istovremeno funkcionišu i kao prostori za obuku izbornih upravljačkih tela. Nakon završetka izbornog dana, proces brojanja uslovnih glasova, glasova iz inostranstva i eventualnih ponovnih brojanja odvija se u Centru za brojanje i rezultate (CBR), u skladu sa odlukama CIK-a.

Administriranje prevremenih izbora od 28. decembra 2025. godine odvijalo se u politički opterećenom kontekstu i u okviru ograničenih vremenskih rokova, što je direktno uticalo na tempo i kvalitet tehničkih i organizacionih priprema. Uprkos tim ograničenjima, izborna administracija uspela je da realizuje većinu planiranih operacija, iako su bili prisutni vidljivi izazovi u institucionalnoj koordinaciji, upravljanju vremenom i javnoj komunikaciji.

4.1. Rad Centralne izborne komisije

Centralna izborna komisija ostaje ustavna institucija odgovorna za organizovanje, upravljanje i verifikaciju svih izbornih operacija u Republici Kosovo. Prevremeni parlamentarni izbori od 28. decembra 2025. održani su u složenom institucionalnom kontekstu i uz ubrzani izborni kalendar, što je izbornu administraciju stavilo pod izuzetno snažan organizacioni pritisak. U tom okviru, učinak CIK-a predstavlja kombinaciju pozitivnih elemenata u pripremnoj fazi i ozbiljnih izazova u postizbornom periodu.

Od objavljivanja datuma izbora, CIK je održao oko 30 javnih sednica tokom kojih su usvojene ključne odluke za administriranje procesa. Sednice su uglavnom bile otvorene za javnost, omogućavajući kontinuirano praćenje od strane civilnog društva i medija. U pripremnoj fazi i na dan izbora, rad Sekretarijata CIK-a karakterisao je zadovoljavajući nivo profesionalizma. Objavljivanje preliminarne rezultata, izveštavanje u realnom vremenu i proaktivan pristup objavljivanju podataka vođeni su na transparentan način.

Proces donošenja odluka bio je pretežno konsenzualan, naročito u tehničkim pitanjima. Ipak, pojedine osetljive teme izazvale su izražene političke sukobe među članovima Komisije. Rasprave o glasanju van zemlje, sertifikaciji političkih subjekata i sastavu izbornih tela često su prevazilazile administrativni okvir i poprimale izrazito političku i partijsku dimenziju. Ovo je odražavalo stalnu napetost između političke uloge članova CIK-a i potrebe za nepristrasnim tehničkim upravljanjem izbornim procesom.

Prevremeni izbori održani su u veoma zgusnutom vremenskom okviru. Uprkos tome, CIK je uspeo da imenuje više od 11.000 članova biračkih odbora i sprovede ubrzane obuke za izborna upravljačka tela. Upotreba tehnologije za izveštavanje i upravljanje podacima doprinela je standardizaciji pojedinih tehničkih procesa,

iako su operativni izazovi ostali prisutni.

Jedan od elemenata koji je bio uočljiv tokom celokupnog procesa bila je direktna uključenost političkog sastava CIK-a u donošenje odluka tehničke i administrativne prirode. Intervencije u pitanjima koja uobičajeno spadaju u nadležnost Sekretarijata stvorile su dodatno institucionalno opterećenje i u pojedinim slučajevima usporile operativni ritam. Ovakvo preplitanje političke i administrativne funkcije ostaje strukturna slabost postojećeg modela izborne administracije.

Postizborna faza predstavljala je najkritičniji deo procesa. Sumnje u nepravilnosti prilikom brojanja preferencijalnih glasova u Opštinskim centrima za brojanje izazvale su ozbiljnu krizu javnog poverenja. U početku je CIK sproveo verifikaciju 2% biračkih mesta nakon analize video-snimaka i identifikovanja ozbiljnih neslaganja na pojedinim biračkim mestima. Ova provera otkrila je značajna odstupanja u broju glasova kandidata u pojedinim opštinama, sa razlikama koje su dostizale stotine glasova po biračkom mestu. Takvi nalazi prevazilazili su granice uobičajenih ljudskih grešaka i ukazivali na sistemske nedostatke u procesu brojanja.

Dana 13. januara, CIK je odlučio o potpunom ponovnom prebrojavanju biračkih mesta u 10 opština (Prizren, Uroševac, Srbica, Štimlje, Vučitrn, Dragaš, Mamuša, Kačanik, Leposavić i Ranilug) i ponovnom prebrojavanju 10% biračkih mesta u ostatku zemlje. Demokratija na Delu (DnD) je već tada ocenila da je ova mera nedovoljna za obnovu javnog poverenja, preporučujući potpuno ponovno prebrojavanje na nivou cele zemlje. Tokom tog perioda, pojedini članovi CIK-a i politički akteri pokušali su da umanje značaj odstupanja tvrdeći da ona imaju ograničen uticaj na konačni rezultat, budući da su ponovna brojanja dovela do promene samo jednog mandata. Međutim, samo postojanje desetina hiljada odstupajućih glasova predstavljalo je suštinsko pitanje javnog poverenja, nezavisno od uticaja na raspodelu mandata.

Nakon pojačanog javnog pritiska i kontinuiranog utvrđivanja neslaganja, CIK je 19. januara doneo odluku o potpunom ponovnom prebrojavanju na nivou države. Ova odluka predstavlja najznačajniju korektivnu intervenciju u ovom izbornom procesu i neophodan korak

za zaštitu integriteta rezultata. Ponovno prebrojavanje završeno je 30. januara, nakon povećanja operativnih kapaciteta Centra za brojanje i rezultate, gde je broj stolova za brojanje gotovo udvostručen, a rad organizovan u dve smene.

Ipak, institucionalno upravljanje završnom fazom bilo je praćeno ozbiljnim proceduralnim osporavanjima. Dana 31. januara, CIK je nastavio sa objavljivanjem konačnih rezultata bez poštovanja zakonskog roka od 48 sati za podnošenje žalbi u vezi sa administriranjem brojanja. Takođe, postupak obrade rezultata političkog subjekta Srpska lista izdvojen je iz ostatka procesa, čime je stvoren problematičan presedan u tumačenju proceduralnih pravila. Odluka CIK-a je, međutim, kasnije izmenjena od strane IPŽP-a, nakon žalbe Srpske liste, što je rezultiralo objavljivanjem rezultata i za ovaj politički subjekt.

U međuvremenu, istrage koje su pokrenuli organi pravosuđa, najpre u opštini Prizren, dovele su do hapšenja značajnog broja osoba osumnjičenih za manipulacije u procesu brojanja. Odluka CIK-a o razrešenju Opštinske izborne komisije u Prizrenu predstavlja važnu meru, iako ista praksa nije dosledno primenjena u drugim problematičnim opštinama.

U celini posmatrano, učinak CIK-a tokom ovih izbora pokazuje jasan kontrast između profesionalnog i transparentnog administriranja u početnoj fazi i otežanog upravljanja krizom brojanja koja je razotkrila slabosti u razdvajanju političke i administrativne uloge institucije. Odluka o potpunom ponovnom prebrojavanju zaštitila je integritet rezultata, ali je način upravljanja krizom uticao na javnu percepciju pouzdanosti izborne administracije.

4.2. Opštinske izborne komisije i birački odbori

Opštinske izborne komisije (OIK) predstavljaju ključnu vezu između centralne izborne administracije i struktura na nivou biračkih mesta, imajući odgovornost za praktičnu realizaciju izbornih operacija na lokalnom nivou. Njihova uloga obuhvata logističku pripremu procesa, koordinaciju biračkih odbora, obuku izbornog osoblja i upravljanje izbornim materijalom.

Demokratija na Delu nije sprovedla strukturirano i sistematsko posmatranje rada Opštinskih izbornih komisija tokom ovog izbornog perioda. Iz tog razloga, ovaj izveštaj ne sadrži direktnu empirijsku procenu njihove administrativne učinkovitosti.

Ipak, na osnovu dostupnih javnih informacija, izveštavanja CIK-a i postizbornih dešavanja povezanih sa procesom brojanja, proizlazi da je funkcionisanje pojedinih opštinskih struktura bilo predmet javne rasprave, posebno u opštinama u kojima su tokom ponovnog prebrojavanja preferencijalnih glasova utvrđena značajna odstupanja.

4.3. Rad u Opštinskim centrima za brojanje

Opštinski centri za brojanje (OCB) imali su centralnu ulogu u administriranju procesa brojanja preferencijalnih glasova kandidata, jednog od najosetljivijih elemenata ovih izbora. U skladu sa važećim pravnim okvirom, brojanje glasova kandidata sprovodi se van biračkih mesta, u centralizovanim opštinskim prostorima, sa ciljem standardizacije procedura i jačanja institucionalne kontrole nad procesom.

Demokratija na Delu nije sprovedla kontinuirano strukturirano posmatranje unutar Opštinskih centara za brojanje zbog operativnih i finansijskih ograničenja. Dodatno, sama dinamika procesa brojanja negativno je uticala na mogućnost nadzora od strane spoljašnjih aktera. Brojanje glasova kandidata odvijalo se neposredno nakon izbornog dana — 29, 30. i 31. decembra, kao i tokom prvih dana januara — što se poklopilo sa periodom zvaničnih praznika. Kao posledica toga, u mnogim Opštinskim centrima za brojanje postojali su

čitavi dani brojanja koji su se odvijali bez prisustva posmatrača, čime je nivo monitoringa i transparentnosti procesa bio ograničen.

Iako DnD ne pruža direktnu empirijsku procenu svakodnevnog rada OCB-a, postizborni razvoj događaja povezan sa procesom ponovnog prebrojavanja stavio je funkcionisanje ovih centara u središte javne i institucionalne debate.

Početna verifikacija uzorka od 2% biračkih mesta, koju je pokrenuo CIK nakon pregleda video-snimaka, utvrdila je značajna odstupanja između rezultata prebrojanih u OCB-ima i onih potvrđenih tokom ponovnog prebrojavanja. U pojedinim opštinama razlike u preferencijalnim glasovima dostizale su stotine glasova po biračkom mestu, što je ukazivalo da problemi nisu bili izolovani i otvorilo ozbiljna pitanja o tačnosti administriranja procesa brojanja.

Ovi nalazi su najpre doveli do odluke o potpunom ponovnom prebrojavanju u deset opština i delimičnom ponovnom prebrojavanju u ostatku zemlje, pre nego što je CIK doneo odluku o potpunom ponovnom prebrojavanju na nivou cele države. Sama činjenica da je tako veliki broj biračkih mesta pokazao značajna neslaganja ukazuje na strukturne nedostatke u organizaciji, obuci i nadzoru procesa brojanja na opštinskom nivou.

Opšte ponovno prebrojavanje, iako neophodno za obnovu javnog poverenja, istovremeno je razotkrilo ranjivost postojećeg modela centralizovanog brojanja preferencijalnih glasova. Veliko administrativno opterećenje, vremenski pritisak i složenost preferencijalnog glasanja sa mogućnošću izbora do deset kandidata značajno su povećali rizik od grešaka i odstupanja tokom procesa.

Iskustvo ovih izbora ponovo naglašava potrebu za temeljnom revizijom modela brojanja u Opštinskim centrima za brojanje. Integritet izbornog rezultata ne zavisi samo od pravilnosti glasanja, već podjednako i od tačnosti procesa brojanja.

4.4. Rad u Centru za brojanje i rezultate

Centar za brojanje i rezultate (CBR) predstavlja završnu fazu administriranja izbornog procesa. U ovoj fazi obuhvaćeni su verifikacija izbornog materijala, brojanje uslovnih glasova, glasova iz inostranstva, kao i sprovođenje svakog ponovnog brojanja naloženog od strane CIK-a ili žalbenih organa. Tokom ovih izbora, CBR je postao centralna tačka postizbornog procesa zbog obima ponovnih brojanja.

Demokratija na Delu nije sprovodila kontinuirano i sistematsko posmatranje rada u CBR-u zbog operativnih i finansijskih ograničenja. Ipak, misija je realizovala ad-hoc posete i neposredne provere procedura tokom perioda brojanja i ponovnog prebrojavanja, kao i praćenje razvoja događaja putem direktnih komunikacionih kanala sa odgovornim zvaničnicima CIK-a. Ukupan nivo prisustva posmatrača drugih organizacija, naročito medija i predstavnika političkih subjekata, bio je zadovoljavajući, čime je stvoren relativno otvoren ambijent za posmatranje.

Proces prijema i verifikacije izbornog materijala u CBR-u uglavnom je sproveden uredno, iako uz značajno operativno opterećenje. Brojanje uslovnih glasova i glasova iz inostranstva odvijalo se u skladu sa utvrđenim procedurama, uz administrativnu kontrolu i proveru relevantne dokumentacije. Glasovi pristigli poštom i glasanje van zemlje predstavljali su tehnički osetljiv segment procesa, ali njihovo administriranje u CBR-u nije proizvelo veće proceduralne sporove, izuzev navoda o prijemu pojedinih paketa sa glasačkim listićima nakon isteka određenih zakonskih rokova. Ipak, veliki obim materijala i vremenski pritisak uticali su na tempo rada i produžili završnu fazu izbornog procesa.

Nakon verifikacije početnog uzorka od 2% biračkih mesta, koji je potvrdio značajna odstupanja u brojanju preferencijalnih glasova, CBR se suočio sa potpunim ponovnim prebrojavanjem na nivou cele zemlje. Proces ponovnog prebrojavanja trajao je više od dve nedelje i završen je 30. januara. Kako bi se odgovorilo na povećano opterećenje, operativni kapaciteti su značajno prošireni gotovo udvostručavanjem broja stolova za brojanje — sa oko 20 na 38 — koji su radili u dve smene.

Jedan od najpozitivnijih aspekata rada u CBR-u bio je nivo transparentnosti procesa. Kao i u opštinskim centrima za brojanje, svaka tabela za brojanje bila je pokrivena kamerama, a proces je prenošen uživo, omogućavajući praćenje u realnom vremenu od strane javnosti, medija i političkih aktera. Ova mera uspostavila je visok standard transparentnosti i značajno doprinela smanjenju sumnji u eventualne intervencije tokom ponovnog prebrojavanja.

Po završetku ponovnog brojanja svake glasačke kutije, radi dodatnog jačanja transparentnosti, CIK je na svojoj zvaničnoj internet stranici objavio detaljne rezultate promena proisteklih iz ponovnog brojanja. Podaci su bili dostupni na nacionalnom, opštinskom i nivou biračkog mesta, za svaki politički subjekt i svakog pojedinačnog kandidata. Ovakav nivo detaljnog objavljivanja predstavlja značajnu praksu izborne transparentnosti i pozitivan presedan u javnom dokumentovanju korekcija rezultata.

Međutim, sama potreba za potpunim ponovnim prebrojavanjem ukazala je na ozbiljne nedostatke u prethodnim fazama administriranja brojanja na opštinskom nivou. Ponovno prebrojavanje potvrdilo je postojanje veoma velikog broja odstupanja u preferencijalnim glasovima. Iako je formalni uticaj na raspodelu mandata bio minimalan, razmere odstupanja otvorile su ozbiljna pitanja o integritetu administriranja pojedinačnog glasa i poverenju javnosti u izborni proces.

Tokom perioda ponovnog prebrojavanja, rad u CBR-u odvijao se pod značajnim vremenskim pritiskom i operativnim opterećenjem. U celini, rad CBR-a pokazao je da izborni sistem poseduje kapacitet za samokorekciju kroz mehanizme ponovnog brojanja i transparentnosti. Ipak, ova korekcija usledila je kao odgovor na duboku krizu poverenja, uz značajne troškove u vremenu i, posebno, u javnoj percepciji. Tehnički integritet konačnog rezultata obnovljen je — barem nominalno — kroz potpuno ponovno prebrojavanje, ali je proces istovremeno razotkrio strukturne slabosti koje zahtevaju sistemsko rešavanje.

4.5. Sertifikacija političkih subjekata i njihovih kandidata

Proces sertifikacije političkih subjekata i kandidata za prevremene parlamentarne izbore od 28. decembra 2025. sproveden je u kratkom vremenskom roku, odnosno od 24. do 30. novembra 2025. Tokom ovog perioda za sertifikaciju su se prijavila 24 politička subjekta sa ukupno 1.180 kandidata za poslanike.

Uopšteno, CIK je odobrio prijave političkih subjekata, ali je proces bio praćen odlukama koje su ponovo otvorile zabrinutosti u vezi sa političkim uticajem na administrativno odlučivanje. Najproblematičniji slučaj ostalo je početno ne-sertifikovanje Srpske liste. I u ovom izbornom ciklusu CIK je odbio sertifikaciju ovog političkog subjekta, uprkos preporuci Kancelarije za registraciju političkih partija da su zakonski kriterijumi ispunjeni. Odluku je ispravio Izborni panel za žalbe i predstavke, a potom je potvrdio i Vrhovni sud, koji su utvrdili nezakonitost postupanja CIK-a. Ponavljanje ovog slučaja, već u više uzastopnih izbornih ciklusa, produbljuje percepciju nedoslednosti i narušavanja nezavisnosti izborne administracije u pitanjima koja bi trebalo da budu striktno proceduralna.

Drugi značajan slučaj bilo je odbijanje sertifikacije kandidatkinje Ene Krasnići sa liste koalicije Vakati. Žalbena tela ocenila su da formalno tumačenje etničke pripadnosti na osnovu porodične veze nije u skladu sa principom autentične zastupljenosti nevećinskih zajednica. Ova odluka postavila je važan standard za zaštitu afirmativnih mera i sprečavanje njihove zloupotrebe.

Sastav kandidatskih lista pokazao je kontinuitet ranijih političkih praksi. Od 1.180 kandidata, 789 su bili muškarci (67%), a 391 žene (33%). Iako je minimalna rodna kvota od 30% formalno ispunjena, zastupljenost žena ostaje uglavnom formalna. Nijedan od glavnih političkih subjekata nije premašio prag od oko 35% zastupljenosti žena, što ukazuje na nedostatak političke volje da se ide dalje od zakonskog minimuma.

Starosna struktura kandidata takođe pokazuje relativno homogen profil. Starosna grupa od 41 do 50 godina čini najveći deo lista, zatim grupa od 31 do 40 godina. Zastupljenost mladih ostaje ograničena, dok kandidati

stariji od 65 godina čine mali deo lista. Prosečna starost kandidata u glavnim političkim subjektima kretala se između 42 i 46 godina, potvrđujući dominaciju već etabliranih političkih profila.

Izražena karakteristika ovih izbora bio je visok nivo „recikliranja“ kandidata. Ukupno 524 kandidata (44%) kandidovalo se i na parlamentarnim izborima od 9. februara 2025, dok je 362 kandidata (31%) učestvovalo i na lokalnim izborima iste godine. Njih 149 (13%) kandidovalo se u oba izborna procesa.

Na proces sertifikacije uticale su i zakonske izmene iz 2023. godine, koje su snizile standard pravne podobnosti za kandidovanje. Zabrana učešća na izborima primenjuje se samo na osobe osuđene na efektivnu kaznu zatvora dužu od jedne godine, čime je omogućeno kandidovanje osobama osuđenim uslovno, novčano ili alternativnim merama, uključujući i slučajeve povezane sa korupcijom.

U celini, proces sertifikacije pokazao je da je izborna administracija uspela da završi procedure u rokovima, ali je istovremeno razotkrio slabosti u pogledu nezavisnosti odlučivanja i standarda integriteta. Sastav lista potvrđuje kontinuitet postojećih obrazaca zastupljenosti — minimalnu rodnu uključenost, ograničeno učešće mladih i recikliranje kandidata.

4.6. Sertifikacija biračkog spiska i Služba za birače

Konačni birački spisak za prevremene parlamentarne izbore od 28. decembra 2025. sastavio je Centralna izborna komisija na osnovu podataka Centralnog civilnog registra, kojim upravlja Agencija za civilnu registraciju u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova. Za pripremu spiska CIK je primio više izvoda iz Odeljenja za civilno stanje i Odeljenja za proizvodnju dokumenata, koji su korišćeni za proveru i ažuriranje biračkih podataka kroz međuinstitucionalna poređenja.

Početni izvod Centralnog civilnog registra, primljen 21. novembra 2025, sadržao je 2.082.699 birača. Nakon procesa verifikacije, iz spiska je uklonjeno 6.360 osoba, uključujući preminule identifikovane kroz poređenje sa podacima Odeljenja za penzije i proverama opštinskih

kancelarija civilne registracije, kao i osobe starije od 100 godina identifikovane poređenjem sa Popisom stanovništva 2024. Istovremeno su u spisak uključeni građani koji su tokom perioda Službe za birače podneli zahteve za upis ili ispravku podataka.

Konačni birački spisak sadržao je 2.076.290 birača. Iako je proces čišćenja doveo do smanjenja ukupnog broja, broj birača i dalje ostaje znatno veći od rezidentnog stanovništva Kosova prema poslednjem popisu. Ovaj disproporcionalitet ostaje trajni problem koji direktno utiče na javnu percepciju tačnosti biračkog spiska i integriteta izbornog procesa. U poređenju sa parlamentarnim izborima iz februara 2025, neto povećanje spiska bilo je skromno i uglavnom povezano sa uključivanjem novih punoletnih birača između dva izborna ciklusa.

Od ukupnog broja birača, 1.999.204 bila su registrovana za glasanje unutar Kosova, dok je 77.016 birača bilo uključeno u spisak za glasanje iz inostranstva. CIK je nastavio saradnju sa relevantnim institucijama radi ažuriranja podataka, ali nedostatak integrisanog i automatizovanog sistema za sinhronizaciju državnih registara ostaje ozbiljna prepreka potpunom čišćenju biračkog spiska.

U okviru pripreme konačnog spiska, CIK je organizovao Službu za birače od 26. novembra do 7. decembra 2025. Građani su tokom tog perioda mogli da provere lične podatke, biračko mesto i zatraže ispravke ili promenu biračkog mesta. Iako ovaj mehanizam ostaje važan instrument ažuriranja spiska, kratak rok ograničio je mogućnost šireg ispravljanja netačnosti i efikasne komunikacije sa biračima, posebno u administrativno opterećenim opštinama.

U pogledu organizacije glasanja, CIK je odobrio rad 948 biračkih centara na Kosovu, od kojih 910 redovnih i 38 uslovnih. Ukupno je uspostavljeno 2.614 biračkih mesta, uključujući 2.557 redovnih i 57 uslovnih biračkih mesta. Uslovna biračka mesta služila su za rešavanje posebnih slučajeva birača koji nisu bili evidentirani u spisku svog redovnog biračkog centra.

U celini, CIK je ispunio zakonske obaveze u vezi sa sastavljanjem biračkog spiska i organizacijom biračkih centara. Ipak, trajna neusklađenost između broja registrovanih birača i stvarne populacije zemlje ostaje ozbiljan izazov. Ovo pitanje prevazilazi jedan izborni ciklus i zahteva dugoročne reforme u upravljanju civilnim registrima i međuinstitucionalnoj koordinaciji.

OPŠTINA	BROJ BIRAČA	BIRAČKI CENTRI (uključujući uslovne)	BIRAČKA MESTA (uključujući uslovna)
 Dečane	 41,138	 15	 51
 Đakovica	 120,712	 37	 147
 Glogovac	 56,671	 32	 74
 Gnjilane	 104,870	 38	 132
 Dragaš	 41,012	 34	 58
 Istok	 50,553	 23	 63
 Kačanik	 33,070	 22	 46
 Klina	 50,711	 22	 64
 Kosovo Polje	 52,006	 17	 65

OPŠTINA	BROJ BIRAČA	BIRAČKI CENTRI (uključujući uslovne)	BIRAČKA MESTA (uključujući uslovna)
 Kamenica	 33,056	 29	 51
 Južna Mitrovica	 81,478	 33	 104
 Leposavić	 12,453	 19	 26
 Lipljan	 64,840	 35	 86
 Novo Brdo	 10,037	 19	 24
 Obilić	 25,583	 15	 34
 Orahovac	 59,309	 35	 79
 Peć	 117,413	 31	 141
 Podujevo	 84,396	 48	 112

OPŠTINA	BROJ BIRAČA	BIRAČKI CENTRI (uključujući uslovne)	BIRAČKA MESTA (uključujući uslovna)
 Priština	 219,516	 55	 270
 Prizren	 187,233	 77	 238
 Srbica	 53,329	 34	 74
 Štimlje	 27,783	 16	 35
 Štrpce	 12,359	 10	 18
 Suva Reka	 70,191	 35	 90
 Uroševac	 121,287	 48	 155
 Vitina	 49,162	 31	 65
 Vučitrn	 74,580	 33	 97

OPŠTINA	BROJ BIRAČA	BIRAČKI CENTRI (uključujući uslovne)	BIRAČKA MESTA (uključujući uslovna)
 Zubin Potok	 6,498	 13	 16
 Zvečan	 6,871	 7	 12
 Mališevo	 56,894	 36	 76
 Junik	 5,480	 2	 7
 Mamuša	 4,683	 2	 7
 Elez Han	 8,683	 5	 12
 Gračanica	 24,414	 15	 34
 Ranilug	 4,856	 8	 11
 Parteš	 4,772	 4	 8

OPŠTINA	BROJ BIRAČA	BIRAČKI CENTRI (uključujući uslovne)	BIRAČKA MESTA (uključujući uslovna)
 Klokot	 4,139	 6	 9
 Severna Mitrovica	 17,531	 7	 23

BROJ BIRAČA

1,999,204

BIRAČKI CENTRI
(uključujući uslovne)

948

BIRAČKA MESTA
(uključujući uslovna)

2,533

4.7 Glasanje van Kosova

OGlasanje van Kosova na prevremenim parlamentarnim izborima od 28. decembra 2025. predstavljalo je jednu od najstroženijih komponenti izborne administracije, usled kratkih vremenskih rokova i logističke organizacije u velikom broju država. Proces registracije birača van Kosova sproveden je u periodu od 26. novembra do 6. decembra 2025. Nakon razmatranja prijava i žalbi od strane Izbornog panela za žalbe i predstavke (IPŽP), konačni birački spisak obuhvatio je 77.016 birača. U skladu sa zakonom, ovi birači su uklonjeni iz biračkog spiska unutar Kosova.

Organizacija fizičkog glasanja u inostranstvu bila je u početnoj fazi praćena institucionalnim sporom u vezi sa lokacijom biračkih mesta. Centralna izborna komisija (CIK) je prvobitno odlučila da se glasanje organizuje u 50 diplomatskih predstavništava, sa ukupno 66 biračkih mesta u 36 država. Istom odlukom bilo je predviđeno i otvaranje dodatnih biračkih centara van diplomatskih prostorija, na osnovu preporuka Ministarstva spoljnih poslova i dijaspore.

Ova odluka osporena je pred Izbornim panelom za žalbe i predstavke, koji je poništio deo odluke kojim se dozvoljavalo otvaranje biračkih mesta van diplomatskih predstavništava, ocenivši da je takva praksa u suprotnosti sa važećim pravnim okvirom. IPŽP je naglasio da ograničavanje glasanja na diplomatske prostorije predstavlja zaštitni mehanizam integriteta glasa i ne predstavlja neopravdanu prepreku biračima u inostranstvu. Rasprava oko ove odluke razotkrila je izražene političke tenzije i međusobne optužbe za prekoračenje institucionalnih nadležnosti, čime je administriranje ovog segmenta izbornog procesa u značajnoj meri politizovano.

Fizičko glasanje održano je 27. decembra 2025. u 29 diplomatskih predstavništava Republike Kosovo, odnosno u 16 ambasada i 13 konzulata, u 18 država. Za ovaj način glasanja bilo je registrovano 19.187 birača, dok je glasalo 16.165 građana, što predstavlja izlaznost od 84,24%. Proces glasanja odvijao se tokom zvaničnog radnog vremena i bio je ograničen isključivo na birače koji su se prethodno registrovali za ovaj način glasanja.

Kada je reč o glasanju putem pošte, približno 58 hiljada birača bilo je registrovano za ovu formu glasanja. Pored poštanskog sandučeta CIK-a na Kosovu, uspostavljena su i poštanska sandučeta u 23 države. Proces slanja glasačkih paketa započeo je 14. decembra 2025. Prema zvaničnim podacima, velika većina pošiljki stigla je do birača, dok su nerešeni slučajevi uglavnom bili povezani sa problemima u adresiranju ili odsustvom birača u trenutku dostave.

Broj koverata pristiglih iz dijaspore iznosio je približno 69 hiljada. Nakon verifikacije u Centru za brojanje i rezultate, oko 63 hiljade koverata je odobreno, dok je manje od 5 hiljada odbijeno iz proceduralnih i tehničkih razloga, uključujući pokušaje dvostrukog glasanja, koverta bez poštanskog pečata i višestruke pošiljke od istog birača.

Uopšteno posmatrano, glasanje van Kosova pokazalo je visok i stabilan interes dijaspore za učešće u demokratskom procesu. Međutim, ovaj segment ostaje jedna od najosetljivijih komponenti izbornog procesa, sa trajnim izazovima u oblasti logistike, bezbednosti, transparentnosti i institucionalnog poverenja, koji zahtevaju sistemsko rešavanje izvan pojedinačnih izbornih ciklusa.

5. IZBORNA KAMPANJA

Izborna kampanja za prevremene parlamentarne izbore održane 28. decembra 2025. godine, prema posmatranju organizacije Demokratija na Delu (DnD), odvijala se u uglavnom mirnom okruženju i bez ozbiljnih bezbednosnih incidenata. Političke aktivnosti su se redovno sprovodile širom zemlje, odražavajući aktivnu konkurenciju između političkih subjekata. Međutim, u poređenju sa prethodnim izbornim ciklusima, zabeležen je niži nivo građanske mobilizacije, kako u pogledu učešća na javnim događajima, tako i u ukupnom intenzitetu kampanje na terenu.

Učešće građana u izbornim aktivnostima značajno je variralo između političkih subjekata i oblika organizovanja. Dok su centralni skupovi i predstavljanja kandidatskih lista privukli veći broj učesnika, većina aktivnosti bila je obeležena srednjim ili ograničenim prisustvom i uglavnom se odvijala u zatvorenim prostorima. Geografski obuhvat kampanje bio je pretežno usmeren na urbane centre i opštine sa većom izbornom težinom, dok su manje opštine bile slabije zastupljene u političkim aktivnostima. Ovakva koncentracija odražava strateško usmerenje političkih subjekata ka područjima sa većim izbornim uticajem, ali je istovremeno ograničila izloženost dela biračkog tela programskim ponudama.

Kampanja je bila izrazito personalizovana i centralizovana. U velikoj većini javnih aktivnosti dominantnu ulogu imali su partijski lideri ili kandidati za premijera, dok su kandidati za poslanike imali sekundarnu, uglavnom podržavajuću ulogu. Čak i u slučajevima kada su aktivnosti organizovane bez prisustva lidera, radilo se o manjim događajima sa ograničenim javnim uticajem. Ovakav model organizovanja smanjio je prostor za direktno programsko predstavljanje kandidata za poslanike i ograničio pluralizam poruka unutar samih političkih subjekata, usmeravajući političku komunikaciju prvenstveno ka centralnim ličnostima, a ne ka programskim platformama.

Zastupljenost i inkluzivnost ostale su među najizraženijim izazovima ove kampanje. Žene su bile nedovoljno zastupljene kao govornice na javnim događajima, dok u značajnom broju aktivnosti uopšte nije bilo žena u reprezentativnim ulogama. Iako je rodna zastupljenost na kandidatskim listama formalno ispunila zakonski prag, dinamika kampanje pokazala je da stvarni prostor za javni nastup i političku vidljivost žena ostaje ograničen. Slično tome, mladi su uglavnom bili prisutni u organizacionim, mobilizacionim i logističkim ulogama, dok je njihovo učešće u reprezentativnim i odlučujućim pozicijama bilo ograničeno. Osobe sa invaliditetom bile su gotovo nevidljive tokom celokupnog perioda kampanje, kako u pogledu predstavljanja, tako i učešća u javnim aktivnostima, što ukazuje na strukturne nedostatke u političkoj inkluziji.

Politički diskurs tokom kampanje bio je pretežno usmeren na ekonomske, socijalne i bezbednosne teme. Pitanja zapošljavanja, plata, socijalne zaštite, obrazovanja, zdravlja, infrastrukture i evroatlantske orijentacije dominirala su javnim porukama političkih subjekata. Obećanja o povećanju plata i jačanju socijalnih šema bila su među najčešće isticanim temama, prisutnim u gotovo svim izbornim programima i komunikacijama, bez obzira na razlike u političkim profilima i ideološkim opredeljenjima subjekata. Međutim, u mnogim slučajevima ova obećanja nisu bila praćena detaljima o mehanizmima sprovođenja i finansijskim troškovima, što je ograničilo javnu raspravu o njihovoj realnoj izvodljivosti.

Kada je reč o tonu kampanje, korišćeni jezik bio je uglavnom mobilizatorski i kritičan prema političkim protivnicima, ali bez eskalacije uvredljivog ili diskriminatorskog govora. Pojedinačni slučajevi zapaljive ili uvredljive retorike bili su izolovani i nisu predstavljali dominantno obeležje kampanje, što predstavlja vidljivu razliku u odnosu na prethodne izbore. Ovakav razvoj događaja ukazuje na nastojanje političkih subjekata da održe kontrolisaniji nivo javne komunikacije, iako

6. POSMATRANJE IZBORA

politička polarizacija ostaje prisutna u sadržaju poruka.

Politički subjekti su široko koristili direktne susrete, tradicionalne medije i digitalne platforme kao glavne kanale političke komunikacije. Intenzivna upotreba društvenih mreža proširila je domet političkih poruka i povećala interakciju sa građanima, ali je istovremeno doprinela pojednostavljivanju političkog diskursa i pomeranju fokusa sa programskog sadržaja ka kratkim i simboličkim porukama. Ovaj trend odražava postepenu transformaciju izborne komunikacije, u kojoj forma sve više dobija na značaju uporedo sa sadržajem.

Iako je kampanja protekla bez većih incidenata, pitanje ravnopravnosti izborne utakmice ostaje zabrinjavajuće. DnD je evidentirao slučajeve korišćenja javnih resursa u izborne svrhe. Odluka Vlade o dodeli finansijskih sredstava penzionerima i deci samo nekoliko dana pre Dana izbora predstavljala je meru sa direktnim uticajem na izbornu okruženje. Iako takve mere mogu imati socijalnu osnovu, vreme njihovog usvajanja i način javne komunikacije stvaraju percepciju korišćenja državnih resursa za političku korist, čime se narušava princip ravnopravnosti izborne konkurencije i poverenje javnosti u integritet izbornog procesa.

Prevremeni parlamentarni izbori održani 28. decembra 2025. godine sprovedeni su uz prisustvo značajnog broja posmatrača, uključujući predstavnike političkih subjekata, organizacije civilnog društva, medije, kao i pojedine međunarodne aktere. Ukupno je Centralna izborna komisija (CIK) akreditovala 19.254 posmatrača, što kao broj potvrđuje visok nivo interesovanja za praćenje i transparentnost izbornog procesa.

Najveći deo akreditovanih posmatrača pripadao je političkim subjektima, koji su ukupno akreditovali 17.614 posmatrača. Ovakva struktura odražava dominantnu ulogu koju političke partije i dalje imaju u procesu posmatranja izbora, posebno na nivou biračkih mesta i brojanja glasova. Istovremeno, dominacija partijskih posmatrača naglašava značaj uravnotežavanja njihovog prisustva nezavisnim i profesionalnim posmatranjem.

Civilno društvo bilo je predstavljeno sa 809 akreditovanih posmatrača, koji su doprineli nezavisnom praćenju izbornog procesa, uključujući Dan izbora, brojanje glasova i postizborne procedure. Jedina domaća posmatračka misija bila je „Demokratija na Delu” (DnD), koja je akreditovala i angažovala mrežu od približno 600 posmatrača širom teritorije Kosova. Posmatranje je obuhvatilo pripremni period izbora, tok izborne kampanje, Dan glasanja i postizbornu fazu — uglavnom fokusiranu na praćenje rada Centra za brojanje i rezultate (CBR) — sa ciljem dokumentovanja pravilnosti procedura i funkcionisanja izbornih institucija u celini.

Prisustvo domaćih posmatračkih organizacija ostaje naročito značajno u kontekstu ograničenog angažmana međunarodnih posmatračkih misija i povećane odgovornosti domaćih aktera za očuvanje integriteta izbornog procesa.

U ovom izbornom procesu akreditovan je i 121 posmatrač iz međunarodnih organizacija, kao i 13 predstavnika diplomatskih misija, dok je medijsko praćenje

7. DAN IZBORA

obezbeđeno kroz angažman 554 novinara domaćih medija i 77 predstavnika međunarodnih medija. Pored toga, 66 posmatrača akreditovano je iz državnih institucija, u skladu sa važećim pravnim okvirom.

Održavanje izbora krajem decembra, tokom perioda novogodišnjih praznika, uticalo je na ukupan nivo posmatranja, posebno od strane međunarodnih misija. Kao posledica toga, uloga domaćeg posmatranja i organizacija civilnog društva bila je još značajnija za obuhvat izbornog procesa. U celini, veliki broj akreditovanih posmatrača doprineo je povećanju transparentnosti izbornog procesa.

Demokratija na Delu (DnD) posmatrala je tok izbornog procesa na Dan izbora putem 500 kratkoročnih posmatrača raspoređenih na 500 biračkih mesta, na osnovu reprezentativnog uzorka. Izveštavanje o toku procesa i paralelno prebrojavanje preliminarne rezultata za političke subjekte sprovedeno je primenom metodologije Paralelnog brojanja glasova (PVT), što je misiji omogućilo obezbeđivanje pouzdanih i proverljivih podataka na nivou cele zemlje.

Demokratija na Delu ocenjuje da je Dan izbora protekao u uglavnom mirnoj i demokratskoj atmosferi, bez ozbiljnih incidenata koji bi narušili ukupni integritet procesa. Proces je karakterisalo korektno administriranje i opšte poštovanje osnovnih izbornih procedura. Uočene nepravilnosti bile su uglavnom proceduralne i tehničke prirode, neravnomerno raspoređene i bez uticaja na konačni izborni rezultat. Ipak, priroda pojedinih nepravilnosti ukazuje na trajne strukturne nedostatke u izornoj administraciji, naročito u pogledu ujednačene primene pravila na terenu.

Identifikacija birača i birački spisak

Tokom celog dana glasanja nisu zabeleženi sistematski slučajevi identifikacije birača dokumentima drugih država ili UNMIK dokumentima. U velikoj većini biračkih mesta nije evidentiran nijedan takav slučaj, dok su izolovani incidenti bili ograničeni na veoma mali broj slučajeva. Ovo predstavlja pozitivan pokazatelj poštovanja osnovnih pravila identifikacije i veće svesti izborne administracije o značaju integriteta procesa.

Nasuprot tome, identifikacija birača dokumentima Kosova sa isteklim rokom važenja bila je rasprostranjenija pojava. Takvi slučajevi zabeleženi su na približno jednoj trećini biračkih mesta. Iako se u većini slučajeva radilo o malom broju birača, prisustvo ove prakse ukazuje na neujednačenu primenu pravila i nedovoljnu jasnoću u njihovom tumačenju od strane članova biračkih odbora.

Jedan od izraženijih problema tokom Dana izbora bila je poteškoća birača da pronađu svoje ime u biračkom spisku. Samo na oko jednoj trećini biračkih mesta nije prijavljen nijedan takav slučaj, dok su na ostalim lokacijama evidentirane različite situacije — od sporadičnih incidenata do slučajeva u kojima veći broj birača nije mogao da pronađe svoje ime na listi. Ovaj problem uglavnom je bio povezan sa promenama biračkih centara i nedovoljno efikasnim informisanjem birača. Pored konfuzije kod birača, situacija je izazvala i nepotrebna zadržavanja na pojedinim biračkim mestima.

Prigovori da je neko drugi potpisao u ime birača bili su retki i izolovani, bez indikacija sistemskog problema. To ukazuje da je, uprkos tehničkim izazovima, osnovni integritet biračkog spiska u velikoj većini slučajeva ostao očuvan.

Glasanje uz asistenciju

Primena strožih pravila za glasanje uz asistenciju dovela je do značajnog smanjenja ove pojave u odnosu na prethodne izborne procese. Manje od 1% birača glasalo je uz asistenciju, što predstavlja vidljivo unapređenje u ograničavanju mogućih zloupotreba. Ovo pokazuje da su mere izborne administracije za strožu kontrolu dale merljive rezultate.

Na velikoj većini biračkih mesta članovi biračkih odbora zahtevali su medicinsku dokumentaciju ili druge dokaze kako bi odobrili glasanje uz asistenciju, što ukazuje na dosledniju primenu pravila. Istovremeno, zabeleženi su i slučajevi u kojima biračima nije dozvoljeno glasanje uz asistenciju uprkos njihovom zahtevu, zbog nedostatka odgovarajuće dokumentacije. Ova pojava evidentirana je na više od 55% biračkih mesta, dok je na oko 7% njih zabeleženo više od deset takvih slučajeva tokom dana.

Slučajevi u kojima su mlađe osobe tražile glasanje uz asistenciju bili su retki i izolovani, dok je neupisivanje glasanja uz asistenciju u birački dnevnik evidentirano na približno 10% biračkih mesta, uglavnom u ograničenom broju slučajeva.

Tajnost glasanja i druge proceduralne nepravilnosti

Na većini biračkih mesta poštovano je pravilo koje zabranjuje prisustvo više od jednog birača iza glasačke kabine, osim u dozvoljenim slučajevima asistencije. Ipak, na oko 20% biračkih mesta gde je zabeležena ova nepravilnost prijavljeni su izolovani slučajevi — do deset incidenata — u kojima ovo pravilo nije poštovano, čime su stvoreni potencijalni rizici za narušavanje tajnosti glasanja.

Fotografisanje glasačkog listića, iako u ograničenom obimu, nastavilo je da se pojavljuje i na ovim izborima. Tokom dana prijavljena su ukupno 32 takva slučaja. Iako broj ostaje relativno nizak, ova pojava ostaje zabrinjavajuća zbog moguće povezanosti sa kupovinom glasova, zastrašivanjem birača i narušavanjem slobodne izborne volje.

Zatvaranje biračkih mesta i početak brojanja

Proces glasanja završen je na vreme na ogromnoj većini biračkih mesta. Na manjem broju biračkih mesta birači su čekali u redu u 19:00 časova i omogućeno im je da glasaju u skladu sa zakonskim procedurama. Slučajevi prevremenog zatvaranja ili značajnijih kašnjenja bili su izuzetno retki i bez značajnog uticaja na proces.

Tokom početne faze brojanja prijavljeni su samo izolovani slučajevi neslaganja kodova ili serijskih brojeva glasačkih listića, kao i sporadični pokušaji brojanja glasova za kandidate na biračkim mestima. Ovi slučajevi nisu bili rasprostranjeni niti su uticali na ukupni tok procesa.

8. REZULTATI I POSTIZBORNI PROCES

Preliminarni rezultati DnD-a

rema podacima koje su prikupili posmatrači Demokratije na Delu (DnD), ukupna izlaznost birača do zatvaranja biračkih mesta iznosila je 45%, uz marginu greške od $\pm 0,76\%$. Ovaj procenat ne uključuje uslovne glasove, glasove izvan Kosova i glasove osoba sa posebnim potrebama.

Izlaznost tokom dana beležila je postepen rast i bila je relativno ravnomerno raspoređena u posmatranim vremenskim intervalima. Do 12:00 časova izlaznost je iznosila 13,7%, dok je do 17:00 dostigla 38,8%. Ovi podaci ukazuju na postepeno interesovanje građana da učestvuju u izbornom procesu, uz intenziviranje glasanja u popodnevним satima.

Na osnovu preliminarnih podataka Paralelnog brojanja glasova (PVT), prikupljenih od strane posmatrača DnD-a na terenu, preliminarni rezultati za političke subjekte — bez uslovnih glasova, glasova izvan Kosova i glasova osoba sa posebnim potrebama — bili su:

Objavljivanje rezultata i postizborni razvoj događaja

Brzo i gotovo potpuno objavljivanje preliminarnih rezultata od strane CIK-a, sa više od 99% rezultata objavljenih u roku od nekoliko sati, predstavlja jedan od najpozitivnijih aspekata ovog procesa. Stabilno funkcionisanje digitalnih sistema označilo je vidljivo unapređenje u odnosu na prethodne izborne cikluse i značajno doprinelo povećanju transparentnosti i poverenja javnosti. Istovremeno, brzo prihvatanje rezultata od strane glavnih političkih subjekata pomoglo je očuvanju mirne postizborne atmosfere i ukazalo na viši nivo političke zrelosti.

Preliminarni rezultati DnV-a na dan izbora

Vetëvendosje Movement (LVV)	48,56% (margina greške $\pm 1,44\%$)
Democratic Party of Kosova (PDK)	20,97% (margina greške $\pm 1,27\%$)
Democratic League of Kosova (LDK)	13,40% (margina greške $\pm 0,72\%$)
Alliance for the Future of Kosova (AAK)	5,24% (margina greške $\pm 1,60\%$)
Social Democratic Initiative (NISMA)	1,77% (margina greške $\pm 0,53\%$)
Srpska Lista (SL)	5,24% (margina greške $\pm 1,60\%$)
Za Slobodu, Pravdu i Opstanak (SPO)	0,61% (margina greške $\pm 0,17\%$)

Postizborni proces

Postizborna faza prevremenih parlamentarnih izbora od 28. decembra 2025. godine karakterisana je produženim i intenzivnim procesom verifikacije rezultata, kojim je dominiralo potpuno ponovno brojanje preferencijalnih glasova kandidata. Od Dana izbora do proglašenja konačnih rezultata 31. januara 2026. proteklo je ukupno 34 dana, dok je do njihove sertifikacije 9. februara proteklo ukupno 44 dana. Ovaj period prevazilazi očekivanja za uobičajen administrativni proces, ali je u ovom slučaju bio direktno povezan sa obimom korekcija utvrđenih tokom brojanja.

Sertifikacija konačnih rezultata usledila je nakon okončanja žalbenih postupaka pred nadležnim organima. Nakon objavljivanja rezultata, Izbornom panelu za žalbe i podneske podneto je ukupno sedam žalbi koje su se odnosile na završnu fazu procesa. Šest od ovih predmeta dalje je uloženo žalbom Vrhovnom sudu. Sve žalbe su odbijene, čime je potvrđena validnost objavljenih rezultata. Po okončanju ovog pravnog procesa, 9. februara 2026. CIK je jednoglasnom odlukom sertifikovao konačne rezultate. Sertifikacija je označila formalno zatvaranje izbornog ciklusa i prelazak procesa u fazu institucionalne implementacije rezultata.

Za razliku od prethodnih izbornih ciklusa, u kojima su se ključni izazovi odnosili na objavljivanje rezultata ili tehničke kvarove digitalnih sistema, ovaj postizborni proces bio je definisan prvenstveno potrebom za suštinskim preispitivanjem preferencijalnih glasova. Ponovno brojanje predstavljalo je širok korektivni proces, usmeren na otklanjanje problema proisteklih iz masovnih odstupanja, posebno u glasovima za kandidate, između podataka iz brojanja u Opštinskim centrima za brojanje i ponovnog brojanja u Centru za brojanje i rezultate.

Ukupno je proces ponovnog brojanja proizveo 242.616 izmena u preferencijalnim glasovima, uključujući 131.093 negativne korekcije (oduzimanje glasova) i 111.523 pozitivne korekcije (dodavanje glasova). Ovakav obim odstupanja jasno prevazilazi nivo „ljudskih“ grešaka koji se može očekivati u masovnom procesu brojanja. Ove izmene ne predstavljaju fizičko nestajanje ili dodavanje glasova, već odražavaju korek-

cije u evidentiranju kandidatskih preferencija tokom faze tabulacije. Iako neto bilans izmena ostaje negativan — oko 20 hiljada glasova — ključni značaj nije u samoj razlici, već u velikom obimu korekcija koje su bile potrebne nakon početnog brojanja.

Teritorijalna raspodela odstupanja nije bila ujednačena. Pojedine opštine beležile su disproportionalno visok nivo korekcija. Prizren prednjači sa 68.000 izmena u okviru glasova za kandidate — što čini oko 30% svih odstupanja. Slede Priština sa 20.368 odstupajućih preferencijalnih glasova, Peć sa 17.125 i Mališevo sa 17.014. Samo ove četiri opštine čine više od polovine svih izmena evidentiranih na nivou cele zemlje. Ostale opštine sa značajnim odstupanjima uključuju Podujevo (10.389), Uroševac (9.106), Đakovicu (9.240) i Južnu Mitrovicu (8.175).

OPŠTINA	RAZLIKA (negativna)	RAZLIKA (pozitivna)	RAZLIKA (neto)
 Dečane	-1476	1261	2737
 Đakovica	-5151	4089	9240
 Glogovac	-2118	2402	4520
 Gnjilane	-3562	3943	7505
 Dragaš	-1582	861	2443
 Istok	-1344	1591	2935
 Kačanik	-1572	1531	3103
 Klina	-2629	2394	5023
 Kosovo Polje	-1677	1852	3529

OPŠTINA	RAZLIKA (negativna)	RAZLIKA (pozitivna)	RAZLIKA (neto)
 Kamenica	-812	1117	1929
 Mitrovica	-4102	4073	8175
 Leposavić	-341	331	672
 Lipljan	-2455	2901	5356
 Novo Brdo	-1048	457	1505
 Obilić	-3059	1632	4691
 Orahovac	-2887	2493	5380
 Peć	-10068	7057	17125
 Podujevo	-5741	4648	10389

OPŠTINA	RAZLIKA (negativna)	RAZLIKA (pozitivna)	RAZLIKA (neto)
 Priština	-9012	11356	20368
 Prizren	-40480	27520	68000
 Srbica	-2091	2037	4128
 Štimlje	-1521	1241	2762
 Štrpce	-680	463	1143
 Suva Reka	-3939	2636	6575
 Uroševac	-4272	4834	9106
 Vitina	-2775	3184	5959
 Vučitrn	-2578	3071	5649

OPŠTINA	RAZLIKA (negativna)	RAZLIKA (pozitivna)	RAZLIKA (neto)
 Zubin Potok	-112	214	326
 Zvečan	-347	326	673
 Mališevo	-9044	7970	17014
 Junik	-131	107	238
 Mamuša	-265	109	374
 Elez Han	-282	281	563
 Gračanica	-1110	668	1778
 Ranilug	-63	206	269
 Parteš	-96	102	198

OPŠTINA	RAZLIKA (negativna)	RAZLIKA (pozitivna)	RAZLIKA (neto)
 Klokot	-290	190	480
 Severna Mitrovica	-381	375	756
			
	 RAZLIKA (negativna)		
			-131093
	 RAZLIKA (pozitivna)		
			111523
	 RAZLIKA (neto)		
			242616

Tabela: Negativne, pozitivne i neto razlike među glasovima kandidata političkih subjekata tokom ponovnog brojanja glasačkih kutija, po opštinama.

Na nivou političkih subjekata, odstupanja u preferencijalnim glasovima najviše su pogodila najveće partije, zbog većeg obima glasova koje one administriraju. Demokratska partija Kosova ima najviši negativni neto bilans (-12.957), zatim sledi Pokret Vetëvendosje (-4.011), Demokratski savez Kosova (-2.692) i AAK (-2.302). Izmene su uticale na rangiranje kandidata unutar lista, ali ne i na ukupni balans mandata između političkih subjekata.

Kandidati iz redova političkih subjekata	Razlika (neto)
130. DEMOCRATIC PARTY OF KOSOVA – PDK	-12957
116. VETËVENDOSJE! Movement – LVV	-4011
123. DEMOCRATIC LEAGUE OF KOSOVA – LDK	-2692
129. AAK – ALLIANCE FOR THE FUTURE OF KOSOVA	-2302
127. SRPSKA LISTA	-139
132. VAKAT COALITION	-139
133. UNITED ROMA PARTY OF KOSOVA	-53
111. NOVA DEMOKRATSKA STRANKA	-48
119. Nedžmidin Sejdilar	-1
126. SOCIAL DEMOCRATIC UNION – SDU	24
118. JEDINSTVENA GORANSKA PARTIJA	37
120. EGYPTIAN LIBERAL PARTY	48
121. KOSOVSKI SAVEZ	75
112. KOSOVA DEMOKRATİK TÜRK PARTİSİ – KDTP	76
124. Kosovaki Nevi Romani Partia	94
131. PSA	138
125. PAI-PDAK-LPB	153
134. Za Slobodu Pravdu i Opstanak	184
128. NEW DEMOCRATIC INITIATIVE OF KOSOVA	187
117. Civic Initiative for Kosova	216
114. FJALA	225
115. Progressive Movement of Roma of Kosova	330
113. National Democratic Albanian Balli Kombëtar Party	377
122. NISMA SOCIALDEMOKRATE – NISMA	608

Tabela: Neto razlika glasova kandidata političkih subjekata, zasnovana na razlikama među kandidatima unutar svake liste, nakon ponovnog brojanja glasačkih kutija.

Ipak, jedna konkretna posledica ovog procesa bilo je menjanje predstavnika unutar liste KDTP-a, gde je kandidat Fikrim Damka zamenjen Ergüloom Mazrekom nakon korekcije preferencijalnih glasova. Ovaj slučaj pokazuje da izmene u preferencijalnim glasovima nisu bile samo statističke, već su imale direktan institucionalni efekat.

Ponovna brojanja nisu proizvela veće tenzije na terenu i sprovedena su uz redovno prisustvo posmatrača političkih subjekata, organizacija i medija. Transparentnost procedura i kontinuiran pristup podacima doprineli su očuvanju stabilnosti procesa, uprkos velikom obimu korekcija.

Ovaj razvoj događaja ima važne institucionalne implikacije. Integritet izbornog procesa ne meri se samo sposobnošću da se greške isprave, već i kapacitetom da se one svedu na minimum u početnoj fazi. Korektivni mehanizam (potpuno ponovno brojanje) je funkcionisao i doveo proces do konačnih rezultata 31. januara, ali sama potreba za tako velikim obimom korekcija jasno ukazuje da najslabija tačka izborne administracije ostaje upravljanje preferencijalnim glasanjem.

U celini, postizborna faza okončana je konsolidovanim i verifikovanim rezultatima, bez krize legitimiteta i bez većih institucionalnih tenzija. Ipak, obim potrebnih korekcija jasno pokazuje da unapređenje administriranja preferencijalnih glasova ostaje jedan od ključnih prioriteta za naredne izborne cikluse.

9. IZBORNA PRAVDA

Pravni okvir Kosova za izbornu pravdu predviđa detaljna pravila, proceduralna uputstva i ubrzane rokove za podnošenje i razmatranje prigovora u svim fazama izbornog procesa. Zainteresovane strane imaju pravo da ospore uključivanje ili isključivanje sa biračkog spiska, sertifikaciju političkih subjekata i kandidata, povrede pravila tokom kampanje, nepravilnosti na dan glasanja i tokom brojanja, kao i konačne rezultate koje objavljuje Centralna izborna komisija (CIK). Izborni panel za žalbe i predstavke (IPŽP) predstavlja centralnu instancu za postupanje po izbornim sporovima i ima punu nadležnost da razmatra žalbe protiv odluka CIK-a i povrede izbornih pravila. Odluke IPŽP-a mogu se pobijati pred Vrhovnim sudom u slučajevima kada uključuju novčane kazne iznad zakonskog praga ili kada zadiru u osnovna izborna prava. Kao stalno i nezavisno telo koje imenuje Sudski savet Kosova, IPŽP funkcioniše kao specijalizovani pravosudni mehanizam za zaštitu integriteta izbornog procesa i obezbeđivanje brzog rešavanja sporova.

Na vanrednim parlamentarnim izborima od 28. decembra 2025, izborna pravda se odlikovala relativno ograničenim brojem prigovora i izostankom sporova koji bi ugrozili institucionalnu stabilnost procesa. Ovo predstavlja vidljivu razliku u odnosu na neke ranije izborne cikluse, kada je izborna pravda često postajala arena intenzivnih političkih sukoba. U ovom ciklusu, sporovi su ostali pretežno administrativne i disciplinske prirode, bez sistematskih pokušaja da se proces delegitimiše kroz pravne mehanizme.

Od raspisivanja parlamentarnih izbora za 28. decembar 2025, pa do objave konačnih rezultata, IPŽP je primio i razmotrio ukupno 80 žalbi. Većina se odnosila na početne odluke Centralne izborne komisije, uključujući proporcionalno imenovanje članova opštinskih izbornih komisija, sertifikaciju političkih subjekata i kandidata, akreditovanje posmatrača nevladinih organizacija, odobravanje biračkih centara i biračkih mesta van Kosova, kao i dizajn glasačkih listića.

Tokom kampanje i u postizbornom periodu, IPŽP je razmatrao i žalbe koje su se odnosile na povrede pravila izborne kampanje, osporavanja u vezi sa brojanjem preferencijalnih glasova u opštinskim centrima za brojanje, kao i žalbe protiv konačne odluke o objavi izbornih rezultata.

Tokom izborne kampanje, koja je trajala od 17. do 28. decembra 2025, IPŽP-u je podneto ukupno 25 žalbi zbog kršenja izbornih pravila. IPŽP je doneo 16 odluka, od kojih je sedam bilo osuđujućih, osam odbijajućih, dok je u jednom slučaju žalba povučena. Profil ovih žalbi pokazuje da je izborna pravda korišćena selektivno, kao mehanizam za adresiranje konkretnih povreda. Većina žalbi odnosila se na postavljanje izbornog materijala na zabranjenim lokacijama, korišćenje javnih resursa u izborne svrhe i uključivanje dece u političke aktivnosti.

U pogledu političkog diskursa, važan element za izbornu pravdu predstavlja izostanak žalbi zbog podstrekivačkog govora ili govora mržnje. Ovo je pozitivan razvoj u poređenju sa ranijim ciklusima, kada se značajan deo kazni odnosio upravo na ovu kategoriju povreda. Iako izostanak žalbi ne isključuje postojanje sporadičnih incidenata, on upućuje na viši nivo uzdržanosti političkih subjekata i postepenu normalizaciju javnog diskursa. Tokom kampanje nije uočen novi talas žalbi pred Vrhovnim sudom koji bi ukazivao na produženi lanac osporavanja.

Kada je reč o sankcijama za kršenje pravila kampanje, IPŽP je izrekao ukupno 159.500 evra novčanih kazni. Najveći deo ovih sankcija odnosi se na Srpsku listu, koja je kažnjena sa 147.000 evra kroz pet odluka, uglavnom zbog postavljanja izbornog materijala u javnim prostorima. Pokret Vetëvendosje kažnjen je ukupno sa 10.500 evra u dve odvojene odluke: 6.000 evra zbog korišćenja javnih resursa i službenog položaja radi izborne koristi, kao i 4.500 evra zbog uključivanja dece u izbornu kampanju. Liberalna egipćanska partija kažnjena je sa 2.000 evra zbog povrede tajnosti glasanja u

dijaspori. Struktura sankcija pokazuje da se kažnjavanje IPŽP-a uglavnom fokusiralo na vidljive i ponavljajuće povrede, posebno one koje se odnose na upotrebu javnih prostora i zloupotrebu službenih resursa tokom kampanje.

U slučajevima kada politički subjekt ponavlja povrede pravila kampanje, sistem sankcionisanja treba jasno da odrazi progresiju kazni, kako bi se obezbedili proporcionalnost i preventivni efekat.

Politički subjekt	Kazne (€)
Serbian List (SL)	147,000
Vetëvendosje Movement (LVV)	10,500
Egyptian Liberal Party (PLE)	2,000

Analiza odluka ukazuje na ponavljajući problem izborne pravde na Kosovu, naročito u pogledu nedostatka doslednosti pri izricanju sankcija za slične povrede. U pojedinim slučajevima, kazne za postavljanje materijala u javnim prostorima značajno su varirale, bez jasnog standarda proporcionalnosti. Efikasna izborna pravda ne meri se samo brojem izrečenih kazni, već i doslednošću obrazloženja i jednakim tretmanom političkih subjekata.

Analiza odluka IPŽP-a o povredama tokom izborne kampanje

DTokom razmatranja odluka IPŽP-a u vezi sa povredama pravila izborne kampanje za izbore od 28. decembra 2025, uočene su određene diskrepance u načinu izricanja kazni političkim subjektima koji su kršili pravila kampanje. U pet slučajeva u kojima su izrečene novčane kazne zbog postavljanja izbornog materijala u javnim prostorima, visina kazni nije bila dosledna i nije uvek pratila težinu povrede.

U predmetu A.nr.25/25, IPŽP je izrekao kaznu od 20.000 evra političkom subjektu Srpska lista zbog postavljanja izbornog materijala na zabranjenim javnim lokacijama, dok je u predmetu A.nr.26/25, za sličnu povredu, isti subjekt kažnjen sa 2.000 evra. Slično tome, u odluci A.nr.32/25 izrečena je kazna od 30.000 evra, u odluci A.nr.34/25 kazna od 50.000 evra, a u odluci A.nr.46/25 kazna od 45.000 evra za povredu iste prirode.

Ovo ukazuje na nedostatak doslednosti u odlukama IPŽP-a, što ostavlja prostor za različita tumačenja od strane njegovih panela. Zbog toga bi ovakav način odlučivanja u budućnosti trebalo pažljivije i suštinskije da se razmatra i analizira unutar IPŽP-a, jer kada je politički subjekt ponavljač u vršenju povreda pravila kampanje, kazne ne bi trebalo da variraju od najviše ka najnižoj, već upravo suprotno.

Na kraju, vredi istaći da tokom izborne kampanje za vanredne parlamentarne izbore od 28. decembra 2025 nije bilo nijedne žalbe niti odluke IPŽP-a u vezi sa upotrebom podstrekivačkog govora i govora mržnje. Ovo ukazuje na umereniji politički diskurs u poređenju sa ranijim izbornim ciklusima. Ipak, izostanak žalbi ne isključuje nužno postojanje povreda koje ostaju ispod praga formalnog prijavljivanja, te ovaj razvoj treba tumačiti oprezno.

Postupanje Vrhovnog suda po odlukama IPŽP-a

Podaci praćeni putem platforme pravosudnog sistema za objavljivanje sudskih odluka pokazuju da je samo u jednom slučaju odluka IPŽP-a osporena pred Vrhovnim sudom u vezi sa novčanim kaznama izrečenim zbog kršenja pravila izborne kampanje. Politički subjekt Pokret Vetëvendosje osporio je odluku IPŽP-a A.br.41/2025 od 26.12.2025, kojom je kažnjen sa 6.000 evra zbog korišćenja javnih resursa, tvrdeći da je odluka doneta suprotno zakonu i članu 36 Zakona o opštim izborima.

Vrhovni sud je presudom AA.br.134/2025 od 31. decembra 2025 odbio žalbu Pokreta Vetëvendosje kao neosnovanu, ocenivši da je odluka IPŽP-a zasnovana na konkretnim i dovoljnim dokazima.¹ Prema obrazloženju suda, proverom dokaza — uključujući sadržaje objavljene na društvenim mrežama — utvrđeno je da su kandidati političkog subjekta podnosioca žalbe (Arbërie Nagavci, Hysen Durmishi, Arben Vitia, Albulena Haxhiu i Hajrulla Çeko) tokom izborne kampanje promovisali svoje aktivnosti u institucionalnim javnim prostorima, i to u Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije, Univerzitetskom kliničkom centru Kosova, na Međunarodnom aerodromu u Prištini, kao i na mostu u Mitrovici, koristeći izborne simbole i identitet političkog subjekta.

Žalbe zbog zakonskih povreda na dan izbora

Tokom izbornog dana IPŽP-u je podneto ukupno devet žalbi zbog kršenja izborne tišine. Od toga je sedam žalbi odbijeno kao neosnovano, dok je u dva slučaja IPŽP izrekao novčane kazne političkim subjektima zbog povrede izborne tišine.

Odlukom A.br.53/2025 od 30. decembra 2025 IPŽP je izrekao kaznu od 1.000 evra političkom subjektu AAK, nakon što je kandidat za poslanika Gazmend Sylu na dan izbora objavio fotografiju na društvenim mrežama

¹ Vrhovni sud Kosova, odluka u predmetu AA.br.134/25, od 31. decembra 2025. Dostupno na linku: https://supreme.gjyqesori-rks.org/wp-content/uploads/verdicts/SUP_AA%20_134_2025_SQ.pdf

uz poziv građanima da glasaju.²

Takođe, odlukom A.br.56/2025 IPŽP je izrekao kaznu od 1.000 evra Pokretu Vetëvendosje zbog kršenja izborne tišine, jer je funkcionerka ovog subjekta, ujedno odbor-nica u Skupštini opštine Orahovac, Vlora Vuçiturna, obja-vila fotografiju tokom procesa glasanja na društvenoj mreži Facebook, uz političku poruku „Ja ne popuštam!“³

Žalbe tokom postupka brojanja u OKC i CRC

Tokom procesa brojanja glasova za kandidate za poslanike u Opštinskim centrima za brojanje (OKC), za parlamentarne izbore od 28. decembra 2025, IPŽP-u je podneto oko deset žalbi u vezi sa administriranjem ovog procesa. Velika većina žalbi odbijena je kao neosnovana, dok je manji broj odbijen zbog podnošenja nakon isteka zakonskog roka.

Među značajnijim slučajevima u ovoj fazi bile su žalbe političkog subjekta Demokratska partija Kosova i njenog kandidata Bekima Haxhiua, koje su se odnosile na prihvatljivost i validnost glasova pristiglih poštom iz dijaspore. Podnosioci žalbe tvrdili su da je, prema članu 96 Zakona o opštim izborima, krajnji rok za prijem glasačkih listića putem pošte bio 29. decembar 2025 u 16:00 časova, pod uslovom da imaju poštanski pečat pre dana izbora, te da zakon ne predviđa izuzetke niti ovlašćenje administrativnih organa da produže ovaj rok.

IPŽP je, razmatrajući ove žalbe, utvrdio da su podnete nakon zakonskog roka od 48 sati od navodne povrede, kako je predviđeno članom 119 relevantnog zakona. Budući da su se navodi odnosili na prijem glasačkih listića 2. i 5. januara 2026, dok su žalbe podnete 8. januara 2026, panel je ocenio da je proceduralni rok prekoračen i odbio žalbe kao neblagovremene.⁴

² IPŽP, odluka u predmetu A.br.53/2025, od 30. decembra 2025. Dostupno na linku: <https://smaa.rks-gov.net/documents/51552.pdf>

³ IPŽP, odluka u predmetu A.br.56/25, od 30. decembra 2025. Dostupno na linku: <https://smaa.rks-gov.net/documents/51550.pdf>

⁴ Videti dve odluke IPŽP u predmetima A.br.69/2025 od 9. januara 2025, dostupno na linku: <https://smaa.rks-gov.net/documents/51754.pdf> i odluku A.br.73/2026 od 12. januara 2025, dostupno na linku: <https://smaa.rks-gov.net/documents/51778.pdf>

Protiv ove odluke IPŽP-a politički subjekt PDK podneo je žalbu i **Vrhovnom sudu Kosova**, koji ju je odbio kao neosnovanu. Vrhovni sud je ocenio da su stavovi IPŽP-a izraženi u odluci br. A.69/2025 pravilni i zasnovani na zakonu, odbacujući zahtev za izuzimanje i poništavanje glasačkih listića pristiglih poštom nakon 29. decembra 2025, kao i onih primljenih 2. i 5. januara 2026.⁵

U svom obrazloženju sud je naglasio da iz sadržaja žalbe jasno proizlazi da je podnosilac osporavao prijem poštanskih glasova zbog rokova, a ne zbog nepravilnosti u samom procesu brojanja, što bi bilo neophodno da bi se proceduralni rok vezao za datum navodne nepravilnosti, kako zakon zahteva. Prema oceni suda, eventualno nezadovoljstvo političkih subjekata ne može predstavljati osnov za uskraćivanje biračkog prava niti za poništavanje brojanja glasova primljenih 2. i 5. januara 2026.

⁵ Videti, Vrhovni sud Kosova, odluka u predmetu A.br.4/2026 od 14. januara 2026. Dostupno na linku: https://supreme.gjyqesori-rks.org/wp-content/uploads/verdicts/SUP_AA%20_4_2026_SQ.pdf

Žalbe nakon objavljivanja konačnih rezultata

Dana 31. januara 2026. godine Centralna izborna komisija (CIK) objavila je konačne rezultate izbora. Ovu odluku pratila su proceduralna osporavanja u dva aspekta. Prvo, CIK nije ispoštovao zakonski rok od 48 sati za podnošenje žalbi u vezi sa postupkom ponovnog brojanja u Centru za brojanje i rezultate (CBR). Drugo, CIK je odlučio da razdvoji proceduru objavljivanja rezultata, ne glasajući o rezultatima svih političkih subjekata zajedno, već parcijalizujući proces odlučivanja o izbornom rezultatu političkog subjekta Srpska lista, što je dovelo do neizglasavanja objave rezultata za ovaj subjekt i stvorilo proceduralnu neizvesnost u tumačenju pravila.

Nakon ove odluke, Izbornom panelu za žalbe i predstavke (IPŽP) podneto je ukupno sedam žalbi. Šest žalbi je odbijeno kao neosnovano, dok je jedna žalba usvojena.

U ovoj fazi IPŽP je usvojio žalbu političkog subjekta Srpska lista i izmenio odluku CIK-a u vezi sa neobjavlivanjem rezultata za ovaj subjekt. Svojom odlukom IPŽP je utvrdio da konačni rezultat za Srpsku listu i njene kandidate mora biti objavljen istovremeno sa rezultatima ostalih izbornih subjekata.⁶ U obrazloženju odluke IPŽP je naveo da se ne slaže sa odlukom CIK-a o neobjavlivanju rezultata za ovaj subjekt, ocenjujući takav postupak neopravdanim i suprotnim relevantnim zakonskim odredbama. Prema oceni IPŽP-a, budući da su svi postupci brojanja i ponovnog brojanja bili okončani za sve političke subjekte, konačni rezultati morali su biti objavljeni odmah i u celini, bez izuzetaka.

Panel je ocenio da parcijalno objavljivanje rezultata stvara pravnu nesigurnost i suprotno je principima jednakosti izbornih subjekata, transparentnosti i pravne sigurnosti izbornog procesa. U tom kontekstu, IPŽP je zaključio da pristup CIK-a nije bio u skladu sa standardima dobre izborne prakse, kako su reflektovani i u principima Venecijanske komisije.

Dve dodatne žalbe podneo je kandidat za poslanika

⁶ IPŽP, odluka br. A.80/2026, od 3. februara 2026. Dostupno na linku: <https://smaa.rks-gov.net/documents/51822.pdf>

Bekim Haxhiu, tražeći poništavanje glasova pristiglih poštom, kao i korekciju raspodele mandata prema rodnoj kvoti, tvrdeći da CIK nije pravilno izvršio obračun mandata.

Još dve žalbe podneo je politički subjekt Nova Demokratska Stranka, od kojih se jedna odnosila na navodne nepravilnosti u dobijanju glasova od strane Koalicije Vakati na biračkim mestima gde ne postoji demografska koncentracija bošnjačke zajednice, dok se druga odnosila na tvrdnju da je politički subjekt Za Slobodu Pravdu i Opstanak ostvario glasove na neregularan način u područjima bez pripadnika srpske zajednice, uz sumnje u obračun glasova.

Jednu žalbu podneo je i Koalicioni subjekt PAI-PDAK-LPB, tvrdeći da je CIK tokom brojanja i ponovnog brojanja glasova odstupio od određenih procedura, zahtevajući dodatno ponovno brojanje za subjekte aškaljske i egipćanske zajednice, poništavanje glasova u naseljima gde prema poslednjem popisu nema pripadnika tih zajednica, kao i ponavljanje izbora u relevantnim opštinama.

Dodatnu žalbu podnela je Partija Rome e Bashkuar e Kosovës, navodeći značajna odstupanja u teritorijalnoj raspodeli glasova jednog drugog romskog političkog subjekta, čime su otvorene sumnje u prirodu glasanja u pojedinim opštinama.

Nakon razmatranja ovih šest slučajeva, IPŽP je doneo šest odluka kojima je utvrdio da su žalbe neosnovane i neodržive, ocenjujući da su postupci brojanja, ponovnog brojanja i raspodele mandata od strane CIK-a sprovedeni u skladu sa važećim pravnim okvirom.⁷

⁷ Videti odbijajuće odluke IPŽP u predmetima A.br.75/2026 do A.br.79/2026 dostupne na linku: <https://pzap.rks-gov.net/results/>

Žalbe stranaka pred Vrhovnim sudom i njegove odluke

Dana 9. februara 2026. godine Vrhovni sud Kosova razmotrio je šest upravnih žalbi podnetih protiv odluka Izbornog panela za žalbe i predstavke (IPŽP), odbivši ih sve kao neosnovane i potvrdivši zakonitost odlučivanja ovog organa. Odluke Vrhovnog suda predstavljaju jasan kontinuitet restriktivnog pristupa intervencijama u izborni rezultat, uspostavljajući visok dokazni standard za svaki zahtev koji ima za cilj poništavanje glasova.

Presudom AA.br.6/2026 Sud je odbio žalbu Partije Rome e Bashkuar e Kosovës (PREBK), u potpunosti prihvativši pravno obrazloženje IPŽP-a. Sud je ocenio da tvrdnja o nesrazmeri između broja glasova i demografske strukture romske zajednice ne predstavlja osnov za poništavanje glasova, potvrđujući princip da je glas individualno pravo koje nije pravno vezano za etnički identitet birača.⁸

Slično tome, presudom AA.br.7/2026 Sud je odbio žalbu Koalicije PAI-PDAK-LPB, utvrdivši da podnosilac nije pružio nijedan konkretan dokaz koji bi potkrepio navode o manipulacijama ili nepravilnostima u procesu glasanja. Sud je naglasio da osporavanje izbornog rezultata zahteva proverljivu činjeničnu osnovu, a ne sumnje ili opšte tvrdnje.

Presudom AA.br.8/2026 Sud je odbio žalbu Emilije Redžepi iz Nove Demokratske Stranke (NDS), koja je tražila poništavanje 85 glasova na jednom biračkom mestu i korekciju rezultata za rezervisani mandat bošnjačke zajednice. Sud je ocenio da poništavanje glasova predstavlja izuzetnu meru koja može biti opravdana samo u slučaju jasno dokazanih povreda sa direktnim uticajem na rezultat. Prihvatanje neosnovanih tvrdnji, prema Sudu, stvorilo bi opasan presedan za pravnu sigurnost i stabilnost izbornog procesa.⁹

Ovu argumentaciju Sud je dodatno razvio u presudi AA.br.9/2026, odbijajući još jednu žalbu NDS-a. Vrhovni sud je naglasio da izborni zakon ne uslovljava validnost

⁸ Videti: Vrhovni sud Kosova, odluka u predmetu AA.br.7/2026, od 9. februara 2026. Dostupno na linku: <https://supreme.gjyqesori-rks.org/publikimet/aktgjykimet/>

⁹ Na istom mestu, odluka u predmetu AA.br.8/2026. Dostupno na linku: <https://supreme.gjyqesori-rks.org/publikimet/aktgjykimet/>

glasa etničkom pripadnošću birača. Glas se smatra važećim ukoliko ga je dao zakonito registrovan građanin u skladu sa izbornim procedurama. Samo konkretne i ozbiljne povrede koje narušavaju integritet procesa mogu opravdati intervenciju u rezultat, dok argumenti zasnovani na etničkoj strukturi birača ne predstavljaju ustavni niti međunarodni osnov za poništavanje glasova.¹⁰

Presudom AA.br.10/2026 Sud je odbio žalbu kandidata PDK-a Bekima Haxhiua u vezi sa raspodelom mandata prema rodnoj kvoti. Sud je potvrdio da izborni sistem zahteva ne samo formalnu rodnu zastupljenost na kandidatskim listama, već i stvarno odražavanje ovog principa u konačnoj raspodeli mandata, reafirmišući da rodna kvota predstavlja strukturni element izbornog sistema, a ne isključivo proceduralni kriterijum.¹¹

U presudi AA.br.11/2026 Sud je odbio i drugu žalbu istog kandidata koja se odnosila na poništavanje poštanskih glasova za koje se tvrdilo da su pristigli nakon zakonskog roka. Vrhovni sud je ocenio da je prihvatanje tih glasova zasnovano na važećoj odluci Centralne izborne komisije koja je proizvela puna pravna dejstva i nije bila osporena u zakonskim rokovima. Sud je naglasio da neiskorišćavanje pravnih sredstava protiv administrativne odluke podrazumeva njeno prihvatanje i konsolidaciju njenog pravnog dejstva. Naknadni pokušaji osporavanja posledica takve odluke, bez blagovremenog osporavanja same odluke, suprotni su principima pravne sigurnosti i legitimnog očekivanja u postupanje javnih organa.¹²

¹⁰ Vrhovni sud Kosova, odluka u predmetu AA.br.9/2026, od 9. februara 2026. Dostupno na linku: <https://supreme.gjyqesori-rks.org/publikimet/aktgjykimet/>

¹¹ Na istom mestu, Vrhovni sud Kosova, odluka u predmetu AA.br.10/2026, od 9. februara 2026. Dostupno na linku: <https://supreme.gjyqesori-rks.org/publikimet/aktgjykimet/>

¹² Na istom mestu, Vrhovni sud Kosova, odluka u predmetu AA.br.11/2026, od 9. februara 2026. Dostupno na linku: <https://supreme.gjyqesori-rks.org/publikimet/aktgjykimet/>

U celini, odluke Vrhovnog suda tokom ove postizborne faze potvrđuju konzistentan razvoj izborne sudske prakse koja štiti stabilnost izbornog rezultata i postavlja visok prag za sudsku intervenciju. Sud je dao prednost pravnoj sigurnosti, proporcionalnosti i zaštiti integriteta glasa, ograničavajući poništavanje glasova isključivo na jasno dokazane slučajeve sa neposrednim uticajem na izborni rezultat.

PREPORUKE

Na osnovu nalaza i ocena iznetih u okviru ovog izveštaja, kao i opštih dešavanja u vezi sa izbornim procesom, Demokratija na Delu (DnD) nudi niz preporuka usmerenih ka unapređenju tehničkih aspekata izbora, ali i izbornog sistema u celini.

Ove preporuke imaju za cilj pokretanje sadržajne izborne reforme, koja treba da se pretoči u izmene izbornog zakonodavstva, adresirajući kako tehničku prirodu organizacije i administracije izbora, tako i političke elemente izbornog sistema. DnD ocenjuje da izborna reforma treba da predstavlja jedan od ključnih prioriteta političkog spektra, zasnovan na principima inkluzivnosti i transparentnosti.

Pre svega, Demokratija na Delu smatra da prioritet treba dati sledećim reformama:

- Temeljno reformi modela brojanja preferencijalnih glasova kandidata, uključujući decentralizaciju brojanja i upotrebu tehnologije za elektronsko skeniranje i tabulaciju;
- Postepenoj depolitizaciji izborne administracije kroz jasno razdvajanje političkog odlučivanja i tehničkih operacija u okviru Centralne izborne komisije (CIK);
- Uspostavljanju sistemskih mehanizama kontrole kvaliteta, uključujući obavezno ponovno brojanje u određenom procentu, postizborne revizije i objavljivanje detaljnih podataka o utvrđenim neslaganjima;
- Regulisanju izbornih aktivnosti van formalnog perioda kampanje, kao i ograničavanju izvršnih odluka sa direktnim finansijskim uticajem tokom predizbornog perioda;
- Jačanju transparentnosti finansiranja i digitalne kampanje, uključujući uspostavljanje javnih arhiva onlajn oglasa, detaljno izveštavanje o troškovima i regulisanje kampanja koje vode treća lica;

- Reorganizaciji glasanja van zemlje kroz preciziranje pravne osnove, uspostavljanje stalne jedinice unutar CIK-a i sistematske revizije nakon svakog izbornog procesa;
- Obezbeđivanju koherentnosti izborne pravde kroz standardizaciju sankcija i usklađivanje prakse između Izbornog panela za žalbe i predstavljanje (IPŽP) i Vrhovnog suda, kao i — dugoročno — prenos određenih nadležnosti na Upravni sud.

Potpune preporuke u nastavku treba da adresiraju različiti akteri, uključujući zakonodavce, organe odgovorne za organizaciju i administraciju izbora, političke subjekte i njihove kandidate, institucije bezbednosti i pravosuđa, civilno društvo, kao i druge institucije u čijoj nadležnosti se nalaze pojedini izborni procesi.

I. Strukturna reforma izbornog sistema

Demokratija na Delu smatra da je, pored tehničkih unapređenja organizacije i administracije izbora, neophodno da izborna reforma obuhvati i sadržinska pitanja političke prirode, koja zahtevaju ustavne i zakonske izmene. Među elementima izbornog sistema koji proizvode probleme, posebno u pogledu pravične zastupljenosti građana i institucionalne funkcionalnosti Kosova, a koje DnD smatra neophodnim predmetom reforme, nalaze se:

- **Preferencijalno glasanje** za do deset kandidata treba značajno smanjiti;
 - **Izborni prag**, odnosno njegova primena na različite političke subjekte — političke partije, koalicije i nezavisne kandidate — treba ponovo kategorizovati;
 - **Način izbora predsednika** države treba preispitati;
 - **Treba** razmotriti uvođenje izbornih jedinica;
- Model brojanja preferencijalnih glasova treba revidirati, uz **razmatranje ukidanja Opštinskih** centara

za brojanje i povratak decentralizovanom modelu brojanja na biračkim mestima, uz podršku **tehnologije za elektronsko skeniranje i brojanje**.

II. Opšti pravni okvir i institucionalni model

- **Potrebno je izraditi jedinstveni izborni kodeks koji bi objedinio sve regulatorne odredbe u jedan dokument.**
- Praksa kodifikacije preporučena je od strane OEBS/ODIHR-a i Venecijanske komisije radi obezbeđivanja pravne jasnoće i pravne sigurnosti.
- Pitanja koja direktno utiču na izborna prava — kao što su sertifikacija političkih subjekata i kandidata, tumačenje uslova pravne podobnosti ili druga pasivna izborna prava — **treba preneti u nadležnost Upravnog suda** kroz posebne postupke sa optimalnim rokovima. **Do sprovođenja ove promene potrebno je ojačati kapacitete IPŽP-a tokom izbornih perioda.**
- **Potrebno je preispitati sastav i institucionalni model Centralne izborne komisije sa ciljem postepene depolitizacije i jačanja profesionalne i sudske dimenzije izborne administracije.** Neophodno je otvoriti institucionalnu raspravu o alternativnim modelima organizacije izborne administracije, uključujući mogućnost fleksibilnije strukture koja se aktivira pretežno tokom izbornog perioda, sa dominantnom ulogom nezavisnih profesionalaca i predstavnika pravosudnog sistema. Takav model treba da obezbedi da većinu članova CIK-a čine nepolitički profesionalci uz jasne kriterijume integriteta.
- **Potrebno je unaprediti kriterijume pravne podobnosti kandidata**, tako da se ne dozvoli kandidovanje lica osuđenih za krivična dela zloupotrebe službenog položaja — bez obzira na vrstu ili visinu izrečene kazne.

III. Integritet i izborna administracija

- **Potrebno je jasnije definisati granice između političke uloge CIK-a i tehničkih operacija izborne**

administracije, uz garanciju da operativne odluke budu u nadležnosti profesionalnih struktura.

- **Potrebno je uspostaviti automatske mehanizme za ponovno brojanje.** Zakonodavstvo treba da predvidi obavezu ponovnog brojanja najmanje 5% biračkih mesta na nivou zemlje nakon svakog izbornog procesa. Ovo ponovno brojanje treba sprovoditi automatski, na osnovu statističkog uzorka.
- **Potrebno je usvojiti Kodeks ponašanja za članove CIK-a, kojim se uređuju diskurs i jezik tokom sednica CIK-a.** Kodeks treba da sadrži sankcije u slučaju kršenja, posebno u vezi sa mogućnošću razrešenja od strane predsednika države.
- **Potrebno je usvojiti poseban akt o regrutovanju i obuci izbornih upravljačkih tela, posebno administrativnih tela i timova za brojanje**, uključujući minimalne kvalifikacije, sukob interesa, standarde rodne ravnopravnosti i zastupljenosti zajednica, kao i sistem ocenjivanja učinka.
- **Potrebno je uspostaviti strukturisan sistem kontrole kvaliteta tokom svih faza izbornog procesa, koji obuhvata praćenje učinka upravljačkih tela i timova za brojanje**, mehanizme hitne intervencije u slučaju odstupanja i standardizovanu postizbornu evaluaciju učinka. Sistem treba da uključi i disciplinske mere za članove izborne administracije koji ne ispunjavaju obaveze ili postupaju nemarno. **U slučajevima ozbiljnih povreda ili nezadovoljavajućeg učinka treba predvideti privremeno ograničenje ili isključenje iz angažovanja u narednim izbornim procesima, po modelu „crnih lista“.**
- **Normativnim aktom treba propisati obavezu izrade i objavljivanja standardizovanog postizbornog izveštaja CIK-a**, koji obuhvata sveobuhvatnu ocenu svih faza procesa, analizu neslaganja i plan mera za unapređenje.
- **Potrebno je uvesti obavezan standard za objavljivanje detaljnih podataka o neslaganjima**, slučajevima ponovnog brojanja i konačnim rezultatima svih kutija obrađenih u Centru za brojanje i rezu-

ltate (CBR). Objavljivanje mora biti u otvorenom formatu i praćeno objašnjenjima za svaki pojedinačni slučaj, radi jačanja transparentnosti i javnog poverenja.

- **Potrebno je obavezno standardizovati tumačenje pravila o identifikaciji birača.** CIK treba da usvoji detaljna i obavezujuća uputstva za postupanje sa isteklim dokumentima, koja će se primenjivati jednako na svim biračkim mestima. Obuka članova biračkih odbora treba da uključi praktične simulacije problematičnih situacija, kako bi se izbegla različita tumačenja na terenu.

- **Potrebno je preispitati upotrebu matriculacione boje.** Svaki mehanizam identifikacije birača mora biti sertifikovan i usklađen sa pravima na zaštitu ličnih podataka i tajnost glasanja. Upotrebu matriculacione olovke treba revidirati i preći na elektron-sku identifikaciju birača.

- CIK treba da obezbedi **adekvatnu fizičku infra-strukturu**, uključujući pristup svakom biračkom mestu i pristupačne modalitete glasanja za osobe sa invaliditetom.

- **Potrebno je izraditi i usvojiti Nacionalni plan izbornog obrazovanja građana, koji bi se kontinuirano sprovodio.** Plan treba da bude sveobuhvatan, sa standardizovanim materijalima prilagođenim različitim ciljnim grupama, i da se sprovodi u saradnji sa organizacijama civilnog društva i obrazovnim institucijama.

Lista birača

- **Potrebno je razviti i usvojiti trajni međuinstitucionalni sistem za periodično „čišćenje“ liste birača, kroz automatsku i obaveznu razmenu podataka između CIK-a, Agencije za civilnu registraciju, Agencije za statistiku, Sudskog saveta Kosova, i Odeljenja za penzije.** Sistem treba da se zasniva na dogovorenim protokolima za identifikaciju i isključivanje preminulih birača, lica bez pravne sposobnosti i slučajeva duplih podataka. Provera treba da bude kontinuirana, a ne samo uoči izbora.

- Potrebno je uspostaviti periodični **institucionalni mehanizam za reviziju Liste birača**, kroz statističke i komparativne međuinstitucionalne analize, uz objavljivanje nalaza i tehničkih preporuka za ažuriranje registara, radi jačanja javnog poverenja i koherentnosti demografskih podataka.

- **Potrebno je proširiti postojeću platformu e-Kosova integracijom izbornog modula**, putem kojeg građani mogu da provere status u Listi birača, da dobiju obaveštenja kada je njihovo biračko pravo iskorišćeno (gde je primenljivo), da podnesu zahtev i prate u realnom vremenu status glasanja van zemlje, da identifikuju birački centar, da primaju automatska obaveštenja o prihvatanju/odbijanju zahteva, kao i da direktno komuniciraju sa izbornom administracijom.

Glasanje van zemlje:

- **Potrebno je konačno razjasniti pravnu osnovu za lokacije biračkih centara van zemlje.** Zakon treba bez prostora za tumačenje da utvrdi da li se fizičko glasanje van zemlje može sprovoditi isključivo u objektima u kojima se nalaze diplomatsko-konzularna predstavništva ili u drugim prostorima.

- **Potrebno je dodatno urediti podelu institucionalnih odgovornosti između CIK-a i Ministarstva spoljnih poslova i dijaspor (MSPD) za biračka mesta van zemlje.** CIK treba da ima punu nadležnost nad organizacionim i operativnim aspektima glasanja u ambasadama i konzulatima, dok MSPD treba da ostane isključivo logistička podrška, kako je definisano zakonom i u skladu sa međunarodnim standardima.

- **Potrebno je uspostaviti posebnu i stalnu jedinicu unutar CIK-a zaduženu za glasanje van zemlje.** Organizacija glasanja van zemlje ne treba da bude improvizovana od izbora do izbora. Neophodno je formirati stalnu operativnu strukturu u okviru CIK-a specijalizovanu za dijasporu, sa višegodišnjim planiranjem i standardnim protokolima.

- **Potrebno je uvesti nezavisnu i sistematsku reviziju celokupnog procesa glasanja van zemlje nakon svakog izbornog ciklusa**, kroz mehanizam definisan zakonodavstvom. Revizija treba da obuhvati podatke o registraciji, poštanske procedure i putanju transporta koverti, i treba da bude javno objavljena radi povećanja javne verodostojnosti.

IV. Izborna kampanja

- **Zakonom treba zabraniti raspodelu finansijskih beneficija izvršne vlasti građanima u unapred definisanom periodu pre izbora.** Neophodno je uspostaviti jasan zakonski moratorijum na izvršne odluke sa direktnim finansijskim uticajem na određene kategorije građana od dana raspisivanja izbora, osim u zakonom opravdanim vanrednim situacijama.

- **Period predizborne kampanje potrebno je jasno urediti zakonodavstvom kako bi se sprečila njegova zloupotreba od strane političkih subjekata i obezbedila ravnopravnost u izbornoj trci.** Regulativa treba da definiše koje aktivnosti predstavljaju preuranjenu kampanju, kao i standarde finansijske transparentnosti, korišćenja javnih resursa i sankcije u slučaju kršenja.

- **Potrebno je ojačati transparentnost i nadzor nad finansiranjem kampanje** obavezivanjem političkih subjekata da tokom kampanje dostavljaju detaljne nedeljne izveštaje, uključujući sve online i offline troškove, uz njihovo neposredno objavljivanje na zvaničnim internet stranicama CIK-a i političkih subjekata.

- **Potrebno je uspostaviti praksu organizovanja javnih debata između glavnih kandidata**, u organizaciji medija (posebno javnog emitera), uz ravnopravno učešće, kako bi građanima bilo omogućeno informisano poređenje izbornih platformi.

Finansiranje političkih subjekata tokom kampanje

- Finansiranje političkih subjekata, posebno tokom kampanje, potrebno je dodatno unaprediti. **Politički subjekti treba da otvore posebne bankarske račune za finansiranje i troškove kampanje**, koji moraju biti transparentni i javno dostupni putem internet stranice CIK-a, posebnog portala ili zvaničnih stranica političkog subjekta odnosno kandidata.s.

a) Alternativno rešenje može biti **potpuna operacionalizacija elektronskog sistema za finansijsko izveštavanje o kampanji na nedeljnom nivou, integrisanog u platformu CIK-a**, koji bi omogućio dostavljanje, pregled i trenutno objavljivanje finansijskih podataka političkih subjekata. Platforma treba da bude javna i dostupna za nadzor.

- Potrebno je **jasno urediti obavezu finansijskog izveštavanja** kandidata političkih subjekata, uključujući njihove lične prihode i troškove tokom kampanje.

- Izbornim zakonodavstvom **treba urediti kampanje koje vode treće strane (third-party campaigning), uz obavezu prijavljivanja**, transparentnosti izvora finansiranja i izveštavanja o troškovima, radi sprečavanja zaobilaženja zakonskih ograničenja.

- **Potrebno je izdvojiti posebna javna sredstva za kampanje kandidatkinja**, kroz javnu šemu finansiranja koja ima za cilj osnaživanje žena u političkoj konkurenciji i smanjenje strukturnih finansijskih nejednakosti.

- Politički subjekti treba da **obezbede transparentnost u raspodeli sredstava namenjenih kandidatkinjama**, kako bi se osigurala ravnopravna podrška svim kandidatima.

V. Rodna zastupljenost

- **Potrebno je usvojiti zakonske izmene kojima bi se kvota od 30% žena na izbornim listama transformisala u progresivni cilj ka ravnopravnoj**

zastupljenosti (50/50), u skladu sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti. Ovu izmenu treba pratiti odredbama koje sprečavaju ponavljanje minimalne zastupljenosti i podstiču rodnu rotaciju na visokim pozicijama izbornih lista.

- **Zakon o rodnoj ravnopravnosti treba dosledno primenjivati na svim nivoima izborne administracije**, uključujući Centralnu izbornu komisiju, opštinske izborne komisije i biračke odbore. Primena treba da obuhvati obavezu uravnotežene rodne zastupljenosti u sastavu i rukovodećim strukturama, uz godišnje izveštaje o praćenju sprovođenja.

VI. Izborna pravda

- **Potrebno je revidirati i standardizovati odredbe o novčanim kaznama**, ograničavanjem diskrecionog odlučivanja i povezivanjem sankcija sa merljivim i ujednačenim kriterijumima.
- **IPŽP treba da primenjuje sistem gradacije kazni za svaku vrstu prekršaja, uz jasno definisane minimalne i maksimalne granice zasnovane na faktorima kao što su ponavljanje prekršaja**, uticaj na javnost, medijska rasprostranjenost i izostanak korektivnih mera. Pravilnik o sankcijama treba da bude javan i redovno ažuriran kako bi se izbegle arbitrarne odluke i obezbedila proporcionalnost.
- **Potrebno je uskladiti standarde odlučivanja između IPŽP-a i Vrhovnog suda radi obezbeđivanja jedinstvenog i koherentnog pristupa izornoj pravdi**. Sudski savet, kroz zajedničke obuke i komparativne analize sudske prakse, treba da doprinese izgradnji stabilne i predvidive jurisprudencije koja poštuje pravo na žalbu, ali istovremeno štiti integritet izbornog procesa.
- **Potrebno je unaprediti mehanizam upućivanja krivičnih predmeta tužilaštvu od strane izbornih institucija. IPŽP i CIK treba da uspostave jasan protokol saradnje sa Državnim tužilaštvom za prijavljivanje slučajeva koji sadrže elemente krivičnih dela**. Protokol treba da definiše kriterijume za identifikaciju sumnji, format upućivanja i rokove za institucionalno postupanje.

- *(Ukoliko se ne realizuje prenos nadležnosti na Upravni sud), potrebno je ojačati institucionalne kapacitete IPŽP-a kroz povećanje stručnog osoblja i tehničkih resursa*, kako bi se obezbedilo brzo, ujednačeno i predvidivo rešavanje žalbi.

Prilog 1: Sertifikovani rezultati izbora i raspodela mandata po političkim subjektima

Politički subjekt	Broj glasova	Procenat	Broj mandata
VETËVENDOSJE! Movement	487,077	51,10%	57
DEMOCRATIC PARTY OF KOSOVA – PDK	192,434	20,19%	22
DEMOCRATIC LEAGUE OF KOSOVA – LDK	126,163	13,24%	15
AAK – ALLIANCE FOR THE FUTURE OF KOSOVA	52,423	5,50%	6
SRPSKA LISTA	42,759	4,49%	9
NISMA SOCIALDEMOKRATE - NISMA	15,189	1,59%	0
KOSOVA DEMOKRATİK TÜRK PARTİSİ	5,410	0,57%	2
Za Slobodu Pravdu i Opstanak	4,862	0,51%	1
KOALICIJA VAKAT	3,983	0,42%	1
NOVA DEMOKRATSKA STRANKA	3,920	0,41%	1
NEW DEMOCRATIC INITIATIVE OF KOSOVA	2,768	0,29%	1
SOCIJALDEMOKRATSKA UNIJA – SDU	2,613	0,27%	1
EGYPTIAN LIBERAL PARTY	2,252	0,24%	1
PSA	2,059	0,22%	1
JEDINSTVENA GORANSKA PARTIJA	1,547	0,16%	1
Progressive Movement of Roma of Kosovo	1,173	0,12%	1
UNITED ROMA PARTY OF KOSOVO	929	0,10%	0
PARTIA BALLI KOMBËTAR DEMOKRAT SHQIPTAR	919	0,10%	0
FJALA	904	0,09%	0
Civic Initiative for Kosova	793	0,08%	0
KOSOVSKI SAVEZ	537	0,06%	0
Nedžmidin Sejdlar	268	0,03%	0
Kosovaki Nevi Romani Partia	227	0,02%	0

Demokracia në Veprim
Demokratija na Delu
Democracy in Action

Podržano od strane:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

Sweden
Sverige